

Marksiizm ve sosyal-şovenizm / 2 - H. Fırat

Ulusal sorun bahsinde "sorun" ile "dinamik" arasında ayırım yapmak, "ulusal sorun" yerine yalnızca "ulusal dinamik" kavramını kullanmak gerektiği, SİP'in ulusal sorun

uzmanı Aydemir Güler'in yirmi yılı bulan bir orijinal teorik açılımdır. "Sorun" yok "dinamik" var, deniliyordu. "Dinamik" de günümüz koşullarında artık emperyalizmin hizmetinde sayıldığına göre, demek

ki geline yerde Kürt sorunundan arta kalan bir şey yok.

Varılan yer budur ve bu sosyal-şovenizmin dipsiz kuyusudur.

s.12

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2022 / 04
24 Ocak 2022

Kızıl Bayrak

kizilbayrak60.net

İttifak arayışları ve eksen tartışmaları

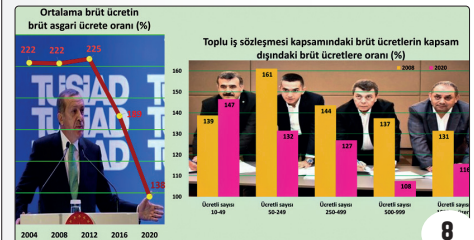
Reformist cereyan ve devrimci odak ihtiyacı

Söz konusu olanın "ortak bir mücadele hattı oluşturmak" olduğu konusunda herkes temin ediliyor. Fakat bu iddiaların bir inandırıcılığı bulunmuyor.

Kürt sorunu bir kez daha istismar edilmeye çalışılıyor

Erdogan bu sorunu siyasi rant kaynağı olarak görüyor; ırkçılık konusunda faşist partiyle yarışırken de, "çözüm süreci" başlatırken de...

Azgınlaşan sömürünün kaynağı ve suç ortakları

Veriler, özellikle 2012 sonrasında her yıl emekçilerin daha büyük bölümünün asgari ücrete mahkum hale getirildiğini gösteriyor.

İttifak arayışları ve eksen tartışmaları

İçinde bulunduğumuz dönemde ittifak arayışı ve tartışmaları sol hareketin temel gündemlerinden birini oluşturuyor. Geniş bir yelpazede konumlanan ve kendini sol-sosyalist ya da komünist olarak tanımlayan bir dizi parti ve örgüt, merkezinde olağan ya da olası erken seçim hazırlıklarının yer aldığı ittifak arayışına hız vermiş bulunuyor. Bu konuda hemen her kesim, toplum karşısına bir "seçenek" olarak çıkmanın öneminden dem vuruyor. Yapılan açıklamalarda "toplumsal mücadeleyi" ya da "halk hareketini" geliştirmenin "önemi" de vurgulanıyor. Peki, kurulmak istenen ittifaklarda hangisi esas alınıyor? Seçim hazırlıkları mı yoksa toplumsal mücadeleyi birleşik bir zemin üzerinden geliştirmek mi?

Solda ittifak tartışmalarının öne çıkan aktörlerinin kamuoyuna yansıyan tüm açıklamaları, oluşturulacak birlikteliğin eksenini seçimlerin oluşturduğunu tartışmasız olarak ortaya koymaktadır. Nitekim HDP daha en başında bu yaklaşımını mevcut konumu üzerinden sakınmadan ilan etti. TİP, EMEP vb. reformist partiler ise seçim barajını aşmaktan, parlamentoda grup oluşturmaktan, hatta burjuva devletin yeni cumhurbaşkanının kim olacağı konusunda da ortaklaşılabileceğinden dem vurmaya başladılar.

Erkan Baş: "Üçüncü ittifak, 10 barajını kolayca aşacaktır, hatta yüzde 15-20'lerde bir halk desteğini sağlayabiliriz. Çalışmalar, bu ittifakın Meclis'te birden fazla gruba da erişebileceğini gösteriyor..."

"Örneğin, cumhurbaşkanlığı seçiminin de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi denen ucubenin ortadan kaldırılması için taahhütte bulunan bir aday etrafında

tüm muhalefet pekâlâ uzlaşabilir."

Ercüment Akdeniz: "Eğer ilk turda emek, demokrasi, özgürlük güçleri bir araya gelir ve güçlü bir seçenek ortaya çıkarsa hep birlikte bir aday gösterebiliriz. Ama öyle bir kombinasyon çıkar ki birinci tur referandum niteliği kazanır, o zaman aday gösterilmeyebilir."

Öte yandan, SİP-TKP, Sol Parti, Halkevleri vb. çevreler söz konusu ittifakın eksenini "toplumsal mücadelenin ihtiyaçları" üzerinden gerekçelendirse de, devam eden müzakerelerin açıkça seçim hazırlıklarına dayandığını bilmiyor olamazlar. Zira her biri bu tartışmaların, dolayısıyla çalışmaların dolaysız parçası durumundalar. Dahası, ittifak arayışının hız kazandığı bir dönemde devam eden MESS Grup TİS'leri ya da Sinbo, ÇİMSA-TAŞ vb. mevzi direnişler karşısında aldıkları tutum, solla ortak hareket etme konusunda gerçekte neyi esas aldıklarını, nasıl bir konumlanış içerisinde olduklarını da alenen gözler önüne sermiş bulunuyor.

"EN GENİŞ DEMOKRASİ İTTİFAKI" NIN ÖNÜNDEKİ AÇMAZLAR

Kamuoyuna yansıyan solda ittifak tartışmaları, reformist sol hareket içerisinde iki temel eğilimin giderek belirginleşmeye başladığını gösteriyor. Bu eğilimlerden ilkinin HDP merkezli ortaklığın sağlanmasına yönelik çalışmalar oluşturuyor. İkinci eğilim ise SİP-TKP, Sol Parti ve EMEP'in bir süredir devam eden müzakereleri üzerinden kendisini ortaya koyuyor.

Sol Parti dışında, bu iki eğilimin temsilcilerinin HDP'nin çağrısıyla geçtiğimiz

günlerde Ankara'da bir araya gelmesi ise reformist sol partiler içerisinde daha geniş bir seçim ittifakı oluşturma arayışının ilk göstergesi oldu.

"En geniş demokrasi ittifakı" kapsamında ilerici-reformist güçler seçim sürecine tek bir çatı altında toplanarak girebilecek mi, şimdiden bir şey söylenebilir. Lakin, bunun önünde ciddi engellerin olduğunu kamuoyuna yansıyan tartışmalardan görmek mümkün. HDP'nin düzen muhalefeti ile ilişkileneş açığı bırakması, ittifak müzakerelerine katılan SİP-TKP gibi reformist partilerin Kürt sorunu karşısındaki sosyal şoven çizgisi, birliktelik konusunda yaşanan sandık-sokak ikilemi vb. sorunlar, hedeflenen "en geniş demokrasi ittifakı"nın açmazları durumunda. Bu tür sorunların seçim ittifakı zemininde kolayından aşılacağı deneyimlerle biliniyor. Dolayısıyla buradaki sorun, olası bir seçim ittifakında kimin kimi arkasında sürükleyeceği ya da omurgaların daha ne kadar esnetilebileceği ile ilişkilidir.

SEÇİMLER, BİRLEŞİK MÜCADELE VE SINIF EKSENİ

Sınıf devrimcileri, içinden geçilen zorlu dönemde sokak mücadelelerini ve sınıf hareketini esas alan birleşik mücadele zeminlerinin oluşturulması hedefleriyle hareket ediyorlar. Nitekim, koşulları oluştuğunda bu tür süreçlerin örgütlenmesinde sürükleyici bir güç olarak yer alıyorlar.

Açıktır ki, seçim ve parlamentodaki koltuk dağılımını esas alan "en geniş sol ittifak" tartışmaları ile işçi sınıfı ve emekçilerin gündemlerini ve mücadelesini

eksen alan eylem birliktelikleri iki ayrı şeydir. Bu elbette seçimler gibi önemli bir siyasal gündemin yok sayılması anlamına gelmemektedir. Tersine, seçim süreçleri sol parti ve örgütler adına nerede konumlandıkları ve hangi sınıfın çıkar ve özlendiklerini esas aldıkları konusunda turnusol işlevi görür ve fazlasıyla önemlidir. Dahası, uzun bir süredir gelişmelerin olağan bir düzlemde ilerlemediği, gerici-faşist rejimin tam bir zorbalık aygıtına dönüştüğü, ekonomik-sosyal yıkımın emekçilerin yaşamını cehenneme çevirdiği günümüz Türkiye'sinde gündeme gelen seçimler elbette olağan seçim süreçlerinden farklı bir önem taşımaktadır.

Fakat bu konuda esas olan, seçimlere nasıl bir program üzerinden hazırlanıldığıdır, kurulması öngörülen ittifakların hangi sınıfın çıkar ve özlendiklerini temsil ettiğidir. Solda kurulacak ittifak ya da birlikteliklerin seçimler üzerinden işçi sınıfı ve emekçileri nasıl bir mecraya sürükledikleridir. İşte en temel ayırım bu noktada düğümlenmektedir.

Sınıf devrimcileri dün olduğu gibi bugün de, gerek işçi sınıfının gündelik mücadelesi üzerinden gerekse seçimler gibi temel bir siyasal gündem çerçevesinde her adımda sınıf eksenli toplumsal mücadelenin büyütülmesini esas almakta, ittifak ya da birleşik mücadele tartışmalarını da bu temel yaklaşım üzerinden değerlendirmektedir. Zira sorun, seçim süreçleri de dahil olmak üzere her vesileyle işçi sınıfı ve emekçileri kendi bağımsız devrimci sınıf tutumu üzerinden kapitalist sömürü düzeninin karşısına çıkarabilmek, sınıflar mücadelesi ekseninde harekete geçirebilmektir.

Reformist cereyan ve devrimci odak ihtiyacı

Bir süredir reformist solun gündeminde "güç birliği" ve "ittifak" tartışmaları var. Tartışma ve hazırlıkların seçimlerle alakalı olmadığına ise özellikle dikkat çekiliyor. Yapılan tartışmaların, sürdürülen görüşmelerin ve atılan somut adımların, "Millet" ve "Cumhur" ittifakları karşısında "en geniş demokrasi, eşit yurttaşlık ve mücadele ortaklığını kurmak" olduğu söyleniyor. Söz konusu olanın "seçim ittifakı" değil de "ortak bir mücadele hattı oluşturmak" olduğu konusunda herkes temin ediliyor. Fakat bu iddiaların bir inandırıcılığı bulunmuyor. Her seçim öncesi ileri sürülen ama seçim sonrası unutulmuş bu tür girişim ve "birliklerin" ciddiyetten yoksunluğu, pratikler üzerinde tescillidir.

Şimdiki girişimlerin muhatapları "seçimleri de kapsayan" demekle sorunun esasını belirtmiş oluyorlar. Türkiye'de uzun süredir adeta seçim sürecine girilmişçesine Erdoğan ve iktidarına karşı "büyük hesaplaşma" ve "demokrasiyi kazanma" çağrıları yapılıyor. Ülkeyi faşizmin karanlığına sürükleyen AKP iktidarından kurtulmak, reformist solun yanı sıra siyasal eğilimleri birbirinden farklı geniş toplumsal kesimler tarafından da "Türkiye'nin kaderi" bakımından temel önemde kabul ediliyor. Tek adam diktatörlüğü koşullarında bu anlaşılır da...

SOLDA İKİ REFORMİST ODAK

Devrimci-sosyalist olma iddiasında ki akımların "Millet" ve "Cumhur" ittifakının karşısına "üçüncü bir ittifak"la çıkma girişimleri, "sol ittifak", "üçüncü seçenek", "üçüncü cephe", "demokrasi ittifakı" vb. olarak tanımlanıyor. İşçi ve emekçilere "AKP faşizminde kurtulmak ve demokrasiyi kazanmak" olarak sunulan bu platformların içeriği ve hedefleri farklı iddialarla gerekçelendirilse de, tümünün ortak paydası parlamentarizm ve reformizmdir. HDP ve onun etrafında kümelenenlerden oluşan reformist blokun karşısında "sınıfın çıkarlarını, laikliği ve anti emperyalizmi" "ilkesel" önemde gören "demokrasi ittifakı" çabaları var. Uzun süredir TKP, EMEP ve Sol Parti tarafından temsil edilen bu girişim henüz belirsizliğini korurken, bazı sol partiler de kendi tutumlarını açıklamış bulunuyorlar.

Önce, Kürt sorununda burjuva de-

mokratik çözümü eksen alan ve öteki bir dizi sorunlarda da düzen içi liberal reformist çözümler sunan HDP, "tutum belgesi"ni açıkladı. "Güçlendirilmiş parlamenter sistem" Türkiye'nin tüm sorunlarını çözmek için" adres olarak gösterildi. Ardından, sol-sosyal demokrat bir siyasal platformun ifadesi olan EMEP'in "Bağımsız, demokratik bir ülke ve insanca yaşam" bildirgesi yayınlandı. EMEP, "Bütün emek ve demokrasi güçlerini... Cumhur İttifakını yıkacak, Millet İttifakı karşısında... gerçek bir halk ittifakı seçeneğini oluşturmak üzere birlikte hareket etmeye" çağırdı. Bu yalnızca bir "seçim ittifakı" çağrısı değil ama "elbette seçimde bir parçası olarak", "birleşme, dayanışma ve mücadele"nin ilerletilmesi için bir birlik çağrısıydı. Söz konusu olanın sadece bir "seçim ittifakı" olmadığı iddiasının, HDP ve öteki üçlünün de iddiası olduğunu belirtelim.

İttifak arayışları ve görüşmelerinin yoğunlaştığı bir evrede HDP'nin çağrısıyla EMEP, TİP, TÖP, TKP, Halkevleri, EHP ve SMF temsilcileri bir araya geldiler. Toplantı sonrası yapılan ortak yazılı açıklamada, toplantının bir ittifak toplantısı olmadığı, "Ortak mücadeleyi sürdürmeyi, bu mücadele zeminlerini çoğaltmayı ve güçlendirmeyi, ortak mücadele konularını belirlemek, bunları hayata geçirmeye yönelik içerik, yöntem oluşturmak için düzenli görüşmelere devam etmeyi hedefleyen" bir toplantı olduğu vurgulandı.

ORTAK PAYDA: REFORMİZM VE PARLAMENTARİZM

HDP çatısı altında bir araya gelinmesi gerektiğini savunular ile "Laiklik, anti-emperyalizm ve sınıf ekseni"ni "ilkesel" önemde gören iki ana reformist-parla-

mentarist odak bulunuyor.

Demokratik Kürt hareketinin temsilcisi HDP, mecliste çözmeye aday olduğu Türkiye'nin "tüm sorunlarını" liberal-reformist bir içerikle ele alan sol-sosyal demokrat bir partidir. Yayınlanan tutum belgesi de sosyal demokrasinin platformudur. Türkiye'nin kapitalist düzeni içinde ve "Cumhuriyetin demokratikleştirilmesi" zemininde Kürt sorununda siyasal reform talep etmektedir. Dolayısıyla HDP programı, mevcut düzenin iktisadi-toplumsal temellerini esas alan, ama onun siyasal reformdan geçmesini talep eden sol-sosyal demokrat bir programdır. HDP çatısı altında yer alan ve "marksist" olma iddiasında olan siyasal akımlar da aynı demokrasi programında birleşiyor, "Demokratik Cumhuriyet"i hedefliyorlar.

HDP içinde yer alan küçük-burjuva devrimci demokratizminin kimi temsilcileri ise, HDP'nin platformunu "onayladıkları"ni ortaya koyma ihtiyacı duymalarından hareketle olmalı, "özgürlüğe, adalete ve barışa hasret kalmış halk"ın karşısına "Demokratik halk iktidarı" ve "Demokratik halk cumhuriyeti inşa etme" hedefiyle çıkıyorlar. Ama ilginçtir ki, bu hedefe de "HDP'nin merkezinde durduğu birleşik cephenin demokratik halk iktidarını öngören programıyla" varılacağını söylüyorlar. Oysa HDP, "Türkiye'nin tüm sorunlarının çözüm adresi" olarak iktidarı değil ama TBMM'yi göstermektedir. Bu durumda HDP çatısı altındaki kimi "marksistler"in, "demokrasi ittifakı" kurma çabası içinde olan üçlünün (TKP, EMEP, Sol Parti) ve ötekilerin reformizmi-parlamentarizmi üzerine konuşmayı pek severlerken, HDP'yi "umut" ve "seçenek" olarak sunmaları dikkate değerdir.

"Sosyalizm" söylemini dilinden düşürmeyen TKP de boylu boyunca reformizm-parlamentarizm alanında durmaktadır. Bu partinin HDP eksenli blokun dışında kalarak "düzen karşıtı" seçenek oluşturma iddiası ise, "devrimci ilkeler"in değil fakat izlemekte olduğu sosyal-şoven çizgi nedeniyle Kürt hareketinden uzak durma tercihinin bir sonucudur.

Benzer argümanlar Sol Parti için de geçerlidir. HDP söz konusu olunca bağımsızlık ve anti-emperyalizmi bayrak edinenler, CHP ile örtülü ittifak arayışına girerken ve CHP adayı olurken "üzerine titredikleri" o anti-emperyalizmi ne çabuk unutmuşlardı. 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde CHP'den Beyoğlu Belediye Başkanı adayı olan Alper Taş, Sol Parti'nin önceli olan ÖDP'nin Başkanlar Kurulu üyesiydi. "İYİ Parti ile ittifakımızda tereddütler olsa da bizi davet ettiler, gittik... Sosyalist çizgide olduğumu belirttim... İYİ Parti temsilcisi 'Bu meseleyi çözerse bir sosyalist çözer o da Alper Taş'tır'" derken pek "ilkeli sosyalist" havalarında konuşuyordu. "İYİ Parti ile ittifakımızda tereddütler olsa da" deyip ittifakı kesin tutumla reddetmediğini söyleyen ama CHP ile ittifakta tereddüt etmeyecek olanlar, emperyalizmin hizmetinde olan bu partilerle acaba hangi anti-emperyalist ilkeler üzerinde anlaşıyorlardı!

DEVİRİMCİ ALTERNATİFİ GÜÇLENDİRMEK İÇİN!..

Etki alanını genişletmeye çalışan ve temel siyasal misyonu, işçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesini düzen sınırlarına hapsedmek ve kitleleri düzenin temellerine yönelecek mücadelelerden alıkoymak olan reformizme karşı mücadelenin önemi yeterince açıktır. Zira

devrim mücadelesini ilerletmek aynı zamanda, devrimin önünde aşılması gereken bir barikat olan reformizmin sınıf ve emekçi kitleler üzerindeki etkisini kırmayı gerektirmektedir.

Bu, hoşnutsuzluğu ve öfkesi günbegün büyüyen işçi ve emekçilerin mücadeleyi devrimci bir program ve stratejiyle kucaklamak demektir. Bugünün Türkiye'sinde devrimci bir alternatif geliştirmek, emekçiler arasında devrimci seçeneği büyütmek, elbette her şeyden önce devrimci bir program ve stratejiye sahip olmayı gerektirir. Bununla birlikte, bu tek başına yeterli değildir. Zira devrimci sınıf programı, yaşamın içinde maddi sınıfsal dayanaklarına kavuşamadığı, ondan güç alamadığı sürece karşılığını bulamaz. Dolayısıyla, liberal-reformist solun sınıf ve kitle hareketini geriye çekici ve bozucu etkisinin karşısında devrimci bir odak yaratmak, işçi ve emekçi kitleleri güncel ve temel sorunlarından hareketle devrimci hedeflere kazanmak, onların birliğini, örgütlenmesini ve mücadelesini devrim ve sosyalizm doğrultuda geliştirmekle mümkündür.

Bugün, seçimlerin yaklaştığı ve erken bir seçimin gündeme gelebileceğinden hareketle politikalar belirlenmekte, hazırlıklar ve planlar, seçimlerde AKP'yi yenmeye ve AKP sonrası "demokratik Türkiye"nin inşasına göre yapılmaktadır. Oysa, gelinen yerde çürüyen ve sosyalist cumhuriyetle aşılması gereken burjuva cumhuriyeti gerçeği karşısında, "Demokratik cumhuriyet", "Demokratik Türkiye" projeleri-programları, devrimin potansiyellerini düzenin çatlakları içinde eritmekten başka bir sonuç vermeyecek olan gerici ütopyalardır.

Yeni tarihsel dönem değerlendirmeleri çerçevesinde dünyada ve Türkiye'de bunalımlar ve savaşlarla birlikte "toplumsal devrimlere doğru büyüyecek birikimlere" işaret eden komünistler, önlerindeki temel görevleri şöyle belirlemişlerdi: "Tüm alanlarda, tüm cephelerde devrime hazırlık, onun tüm çalışmalarının ve mücadelesinin kalbinin attığı şaşmaz hedeftir. Bu hazırlığın tayin edici halkası sınıfla devrimci temellerde birleşmektir, sınıf hareketini devrimcileştirme, sınıfı geleceğin devrimine çok yönlü olarak hazırlamaktır. TKİP'nin uzun yılları bulan çabalarına, bu doğrultuda elde ettiği son derece önemli deneyimlere ve bu alandaki ilk önemli kazanımlara rağmen, partiyle sınıfın devrimci birliği hala de çözülmeyi bekleyen bir sorundur. Türkiye'nin devrimci geleceği bu sorunun çözümüne bağlıdır. Türkiye'de olayların yeni dönemine proletarya sosyalizminin damgasını vurabilmesi bu doğrultuda alınacak esaslı mesafeye bağlıdır." (TKİP IV. Kongre Bildirisi, Ekim 2012)

AKP-Erdoğan iktidarının "dış güçler" i

AKP-MHP yönetimindeki sermaye düzeninin çok yönlü krizi her geçen gün derinleşiyor. Gerici-faşist iktidar ekonomik, sosyal, kültürel, siyasal vd. alanlarda süren krizin ağır faturasını kesintisiz olarak işçi ve emekçilere ödettiriyor. Yüksek enflasyon, temel tüketim ihtiyaçlarına her gün gelen zamlar, işsizlik, pandeminin etkileri, rüşvet ve yolsuzluk, devletin mafyalaşması vb. gibi olgular artık gündelik yaşamın bir parçası haline gelmiş bulunuyor. Keza işçi, emekçi, genç intiharlarından kadın cinayetlerine varıncaya değin bir dizi toplumsal sorun her geçen gün daha da ağırlaşıyor. Kuşkusuz bu karanlık tablonun kaynağında en başta kapitalist düzen gerçeği ve yirmi yıldır bu düzenin en benzersiz ve en kudurgan temsilcisi olmaya kolları sıvamış AKP iktidarı duruyor.

Toplumsal yaşamda etkisini her geçen gün hissettiren bu krizler işçi ve emekçilerde, gençlerde, kadınlarda sürekli bir öfke biriktiriyor. Bu öfke belli gündemlerle yer yer sokağa da taşıyor. Geçtiğimiz aylarda gerçekleşen kriz eylemleri, Enes Kara'nın intiharı ve Mehmet Sami Tuğrul'un tarikat yurtlarında katledilmesi üzerine yapılan protestolar, mevzi işçi direnişleri, Çimsetaş direnişi gibi gündemler buna örnek olarak verilebilir. Bu tekil örnekler dahi sermaye

iktidarının "sosyal patlama" korkusunu büyütmeye yetiyor.

Ülke sathına yayılma potansiyeli taşıyan her eylem karşısında düzenin temsilcileri tek bir ağızdan tehditler savurmaya, sokağı kriminalize etmeye, gayrimeşru göstermeye çalışıyorlar. Toplumsal muhalefeti tehdit eden dinci faşist AKP-MHP iktidarı hemen tüm hak arama eylemlerine karşı terör demagogjisini kullanıyor. Sokak karşıtı söyleme çok geçmeden düzen muhalefeti de katıldı. Düzen muhalefeti "sokaklara çıkmayacağız, provokasyona gelmeyeceğiz, sandıklarda hesap soracağız" minvalinde bayağı söylemler ile aslında nerede konumlandığını gözler önüne serdi. Yani denilebilir ki iktidarından muhalefetine tüm düzen güçleri, işçi ve emekçilerin, kadınların ve gençlerin hak arama, gelecek ve özgürlük mücadelesinin karşısında o veya bu bahane ile aynı safta konumlanmıştır.

Ekonomik krizden ve yıkıcı sonuçlarından, politik baskılardan ve devlet teröründen, soygundan ve ağır sömürden, cinsiyetçilikten ve ulusal kölelikten bıkan işçiler, emekçiler, gençler ve kadınlar öfke ve tepkilerini çeşitli biçim ve düzeylerde dışa vurdukları her durumda iktidarın "dış güçler kışkırtıyor" demagogjisiyle karşılanıyor. Sade-

ce toplumsal muhalefet hareketi değil, bizzat kendilerinin neden olduğu bütün kötülüklerden de sözde "dış güçler ve onların içerdeki uzantıları" sorumlu tutuluyor. İktidar tarafından sürekli olarak gündemde tutulan bu kara propaganda son zamanlarda daha da yoğunlaştırıldı.

Oysa sözü edilen "dış güçler", yani ABD başta olmak üzere kapitalist ve emperyalist devletler, NATO gibi savaş aygıtları, G20 gibi işbirlikleri, bir dizi cihatçı-selefi örgüt tümüyle Erdoğan ve iktidarının arkasındadır. Erdoğan ve iktidarı bizzat onlar tarafından hazırlandı, iktidara taşındı ve bugüne kadar da onlar tarafından desteklendi. Washington'da "deliğe süpürülmek" yerine kullanılması tercih edilen AKP iktidarı bugün emekçilerin haklı mücadelesini "dış güçlerin kışkırtması" adı altında kriminalize edip lekelemek istiyor. Oysa bizzat dinci faşist iktidarın kendisi, iliklerine kadar "dış güçlerin" hizmetindedir. Bundan ötürü de emekten, haktan, gelecekte ve özgürlükten yana ne varsa onlara düşmandır. Bu değerler karşısındaki tutumu, emperyalist kapitalist efendilerinin ellerinde tuttıkları tasmasının zincirinin uzandığı yere kadardır.

Demirtaş Öcalan'la tehdit ediliyor...

Bir kez daha Kürt sorunu istismar edilmeye çalışılıyor

Dinci-gericilik odağı AKP, sefil emellerine ulaşmak için her yolu mubah gören; ilke, değer, ahlak, yasa tanımayan bir zihniyetin cisimleşmiş halidir. Bu zihniyetin mottosu, "işine geleni kullan at" şeklinde özetlenebilir. Emellerine ulaşabilmek için her kılığa girer, herkesle yol yürürler. Hedeflerine ulaştıklarına kanaat getirdiklerinde ise anında "dostlarını" çöpe atarlar. Bunun en bariz örneği cemaat ile çatışmada yaşandı. "Hizmet hareketi" diye yere-göğe sığdıramadıkları Fethullah Gülen cemaatini, onbir yıl süren "balayı"nın ardından terör örgütü ilan etiler. AKP'nin önde gelen kurucularını bile ya harcadılar ya da alçaltıcı misyonlar yükleyip kullanmaya devam ettiler. Bir dönem tepe tepe kullandıkları liberalleri linç etmeye başladılar.

Bu ilke-değer tanımaz din istismarcıları Kürt hareketinin yakasından da düşmüyor. Dönemsel ihtiyaçlarına göre Kürt sorununu pervasızca istismar etmek için "analar ağlamasın" diye demagoji de yaptı, ırkçılıkta faşist partiyle de yarıştı. "Çözüm süreci" ilan edip ardından masayı tekmeledi, Roboski'de çocukları F 16 savaş uçaklarıyla bombaladı, Kürt halkının yaşadığı mahalleleri yerle bir etti. HDP liderleriyle kadrolarına karşı da yıllardan beri devam eden bir "sürek avı" politikası uyguluyor. Kürt halkının oylarıyla seçilen bütün belediye başkanlarını görevden alıp yerine kayyum atadı. Bir dönem çıkıp "Kürt sorununu biz çözeceğiz" diye vaaz verdikleri gibi, "Kürt sorunu diye bir şey yoktur biz onu çözdük" dediler. Tüm bunların ardından geçen hafta konuyu tekrar gündeme getiren AKP şefi, "Edirne'deki (Selahattin Demirtaş) İmralı'dakine (Abdullah Öcalan) hesap verecek" sözleriyle, bir kez daha kirli manevralar çevirmeye hazırladığını ilan etti.

***

Mafyatik yöntemlerle ömrünü uzatan rejimin itibarı yerlerde sürünürken, ekonomik kriz içinden çıkılmaz bir hal almış, kitle desteğinde büyük düşüşler gerçekleşmiştir. Kabarık suç dosyalarının altında ezilen AKP şefi, olağan koşullarda seçim kazanma şansından yoksun kalınca, iyi bildiği yola, yani kirli dolaplar çevirme işine odaklandı. Kürt hareketine nifak sokma, Kürt halkını tedirgin ederek

kafasını karıştırma oyununu çevirmeye başlayan Erdoğan, AKP'ye oy veren kitleyi manipele ettiği gibi, Kürt hareketi ile ona destek veren Kürt halkını da maniple etmeye çalışıyor.

Bu kirli manevra, AKP şefinin Kürt halkına yönelik küstahça tutumlarının yeni örneği oldu. Bu tür rezilliklerle Kürt halkının kafasını karıştırabileceğini var sayan Erdoğan, özgürlüğü için direnen, mücadele deneyimi olan bir halk kitlesiyle oynabileceğini sanıyor. Oysa bu halk İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimlerinde nasıl davranacağını, AKP şefine büyük bir hezimet yaşatarak göstermişti. Buna rağmen Kürt halkına karşı yeni kirli manevralara yönelmesi, AKP şefine yeni bir hezimet tattırabilir. Zira şeytanlaştırmaya çalıştığı HDP'ye oy verenler belli bir politik bilinci olan, kime ne için oy verdiğini bilen politize olmuş, dinci-faşist rejimin "ne mal" olduğunu iyi bilen bir halktır.

Ortada kirli bir manevra hazırlandığını gösteren farklı veriler de var. Örneğin 2019 yerel seçimlerinde İmralı'ya gönderilip Abdullah Öcalan'dan mektup getiren "akademisyen" kılıklı saray dalkavununun yeniden sahneye çıkartılması gibi. Medyascope'den Ferit Aslan'a konuşan Ali Kemal Özcan adlı bu kişi, Selahattin Demirtaş'ı tehdit ederken, "Tayyip Erdoğan Kürt sorununu çözebilir" zirvasını yeniden piyasaya sürüyor.

AKP şefinin manevrası iğrenç olsa da şaşırtıcı sayılmaz. Tuhaf olan, bu açıklamadan sonra başlatılan tartışmalarda Kürt sorununu çözümünden söz edilmeye başlamasıdır. "Yeni bir çözüm süreci

mi başlıyor?" tartışmaları bir yerlerden tetiklendi. Bu spekülasyonlar farklı mecralarda "analiz" edilmeye başladı. İşin tuhaf tarafı ise, Kürt hareketine yakın bazı isimlerin de, "ya olursa" beklentisi içinde olduklarını düşündürten laflar etmesidir.

Kürt hareketiyle, Kürt halkıyla, Kürt sorunuyla bu denli kaba bir biçimde onayan dinci-gericilikten halen beklenti içinde olmak, bunu ihtimallerden biri saymak, akıl alır şey değil. AKP şefi başta olmak üzere, dinci-faşist rejimin olaya dönemsel siyasi hesaplar üzerinden yaklaştığı defalarca kanıtlandı. Bu zihniyetin ırkçılıkta hiçbir sınır tanımadığını gösteren yüzlerce olaya rağmen, "Erdoğan pervasız biridir, yine herkesi şaşırtan bir çözüm süreci başlatabilir" demeye gelen "analizler" yapılabilmekte, AKP şefinin "yeni bir çözüm süreci" başlatma olasılığından söz edilebilmektedir.

***

Beka sorunu, kabarık suç dosyaları, hesap verme korkusu, ABD medyasında AKP şefinin "ya hapis ya sürgün" ikilemiyle karşı karşıya olduğunun yazılması, mafyatik yöntemlerle işleri yürütmenin zorlaşması nedeniyle, her türlü kirli-kanlı oyunu çevirmek için çaba sarf edecekleri kesindir. Bu durumda dinci-faşist rejim Kürt sorununu bir kez daha istismar etmek, sefil hedeflere ulaşmanın bir aracı olarak kullanmak için manevra yapacaktır. Nitekim Erdoğan'ın başlattığı tartışma bu yönde bir hazırlık yapıldığını gözler önüne sermektedir.

Dinci-gerici rejim, eğer başarabilirse, Kürt sorununu da, Abdullah Öcalan ya da başkalarını da kullanmaya çalışacak-

tır. 2019 yerel seçimlerinde İmralı'dan mektup getirtme, Osman Öcalan'a TRT ekranlarını açma gibi manevralar çevirenler, bugün de yeni kirli oyunlara yöneleceklerdir. Sorun, bu kirli oyunların Kürt sorununun çözümü bağlamında tartışılmasında yatıyor.

Vurgulamak gerekiyor ki, Erdoğan'ın çevirdiği kirli oyunlar ile Kürt sorununun çözümü arasında hiçbir bağ yoktur.

Erdoğan bu sorunu siyasi rant kaynağı olarak görüyor; ırkçılık konusunda faşist partiyle yarışırken de, "çözüm süreci" başlatırken de...

AKP-MHP zihniyeti, ideolojisi, politikası hakkında az-çok fikri olanlar için açık olan bir olgu var: Kürt sorunu bizzat düzenin ürettiği ve yeniden ürettiği köklü demokratik bir sorundur.

Bu bağlamda sorunun düzeniçi bir çözüme kavuşturulması için bile burjuva anlamda demokratik alanların nispeten genişletilmesi, egemenlerin bazı alanlarda esnemesi şart. Oysa işin başında dinci-faşist tek adam rejimi var. Demokratik alanları genişletmek bir yana, en sıradan demokratik hakların kullanılmasına bile azgınca saldıran, saraya biat etmeyenlerin nefes alamadığı bir ülke yaratmaya çalışan bir rejim... Bu rejimin kendi bekası için çevirdiği kirli oyunlarla Kürt sorunun çözümü arasında bağlantı kurmak, en hafif deyimle siyasi körlüktür. Bunun mümkün olup olmamasından bağımsız olarak, Kürt sorununun düzen içi iğreti bir çözüme kavuşturulabilmesinin yolu bile, ancak dinci-faşist rejime karşı fiili-meşru mücadelenin yükseltilmesiyle açılabilir.

Sarayın sırtındaki sopa: Halkbank davası

Biden yönetimi, Amerika'da devam eden Halkbank davasını Ankara'daki işbirlikçilerinin boynuna takılan tasma gibi kullanıyor. Dolandırıcılık ve kara para aklama suçlarını da içeren altı ayrı suçtan iddianame hazırlanarak Halkbank hakkında açılan davanın durdurulması için saray rejimi sayısız takla attı. Son olarak Ekim ayında Halkbank'ın yaptığı "dokunulmazlık" itirazını kabul etmeyen İstinaf Mahkemesi, ocak ayında yeni bir karar alarak dosyaların Yüksek Mahkeme'ye gönderilmesine karar verdi. Biden yönetimi, itiraz süresi boyunca yargılamanın durdurulmasını sağlayarak saray ve şürekasının boynundaki urganı gevşetti. Bu "jest" için saray rejiminin Washington'daki efendilerine ne tür tavizler verdiği ise henüz açıklanmadı.

Saray ve kapıkulu medya tarafından "büyük işadami", "ulusal kahraman" olarak lanse edilen, yandaş gazetelerde Türk bayrakları önünde çekilmiş fotoğrafları yayınlanan ve yandaş kanallarda canlı yayınlara konuk edilerek "onurlandırılan" Reza Zarrab'ın 21 Mart 2016'da Miami'de tutuklanmasıyla dava başlamıştı. Halkbank Genel Müdür Yardımcısı Hakan Atilla ise, 2017'de yaptığı ABD seyahati sırasında tutuklanarak davaya dahil edildi. Dava dosyasının önemli sanıklarından biri olarak mahkeme kayıtlarında yer alan eski Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan ve evinde ayakkabı kutularında milyonlarca dolar saklayarak gündem olan Halkbank Eski Genel Müdürü Süleyman Aslan'ın yanı sıra Halkbank'ın üst düzey eski yöneticileri de "firari sanıklar" olarak dosya da yer alıyor.

Bakanlar ve üst düzey bürokrasi görevlilerine nasıl ve ne kadar rüşvet verdiğinin ayrıntılarını mahkemede anlatan Sarraf, ifadesinde dönemin Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan'la kurdukları dolandırıcılık sistemini itiraf etmişti. İtirafçılığı seçen Zarrab, Çağlayan'a 45-50 milyon Euro civarında rüşvet verdiğini anlatmıştı. İran'ın Türkiye'de biriken petrol ve doğalgaz gelirlerinin Türkiye dışına çıkarılması için yasadışı altın ve gıda ticareti üzerinden kurdukları dolandırıcılık şebekesine Halkbank Genel Müdür Yardımcısı Hakan Atilla'nın yardım ettiğini de söylemişti.

Davanın mahiyetine vakıf olan, ucunun kendisine ve aile bireylerine kadar

Dikkat çekici olan, mahkeme kararının açıklandığı gün Biden'ın Doğu Akdeniz gazının Avrupa'ya taşınmasını öngören EastMed Boru Hattı Projesi'nin mali açıdan uygulanabilirliği konusunda "çekincelerini" açıklayarak Saray'a bir "jest" daha yapmasıdır. Saray'a bir eliyle muz uzatan Biden'e önemli tavizler verildiğinden şüphe etmemek gerek. Bununla birlikte, Halkbank davasının beklemeye alınması, Biden'in aba altından beyzbol sopası göstermeye devam edeceğine işaret ediyor.

uzanacağını bilen sarayın şefi, tutuklamaların gerçekleştiği günlerde davayı "Bu, gerçekten çok çok ilginç bir konu" şeklinde değerlendirmişti.

Gerçekten "çok çok ilginç bir konu" olan davanın başlamasının üzerinden neredeyse altı yıl geçmesine rağmen sonuca bağlanmadı. Davanın baş aktörlerinden AKP'nin "ulusal kahramanı" R. Zarrab itirafçı oldu ve tahliye edildi. Türkiye üzerinden halen kendisine para akıtılmaya devam ettiği söyleniyor. Halkbank eski Genel Müdür Yardımcısı Hakan Atilla ise, ilk adımda 32 ay hapis cezasına çarptırıldı. Birden fazla dosyadan yargılanan bu zat hakkında mahkeme başka bir karar almadı. Yani işi sürüncemeye bıraktı.

Elbette bu durum ABD mahkemelerinin "bağımsız olması" ya da "yavaş çalışması" ile alakalı değil. ABD ekonomik ve militarist gücünü olduğu gibi yargıyı da emperyalist amaçların bir aparatı olarak kullanıyor. Bu mekanizmaları iktidarların bağımlılıklarını arttırmak için kullanıyor ve onlardan istediğini almanın aracı yapıyor. Saray ve avanesi hakkında elde ettiği bulgu ve belgeleri kullanmayı süreçte yayarak uşaklarına şantaj da yapıyor.

Davanın yaratacağı sonuçları bilen Erdoğan'ın ABD başkanlarıyla yaptığı görüşmelerde birinci gündeminin Halkbank davası olduğunu *New York Times* ve *Spiegel*'in yanı sıra birçok gazetede çıkan haberlerden biliyoruz.

ABD'nin eski Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton Almanya'da yayınlanan haftalık haber dergisi *Spiegel*'e yaptığı açıklamada, Erdoğan'ın Trump'la hemen her görüşmesinde bu konuyu gündeme getirdiğini açıklamıştı. *New York Times* gazetesi de Erdoğan'ın, Trump'a "meseleyi çözmesi için" yoğun istekte bulunduğunu yazmıştı.

Enerji kaynakları ve nakil yolları üzerine büyük emperyalist güçler arasında devam eden hakimiyet savaşları Türkiye'nin de içerisinde bulunduğu bölgeyi emperyalist çatışma ve savaşların odağı haline getirmiş bulunuyor. Gerilim, çatışma ve savaşların eksik olmadığı bölgede Suriye, Irak, Doğu Akdeniz, Libya ve Afganistan'a, Ukrayna krizi ve Bosna Hersek'teki gerilimlerin de eklenmesiyle durum daha da vahim bir hal alıyor.

Politik bir tercihle zamana yayararak sürüncemede bırakılan Halkbank davası bölgesel krizlerin yayılmasına paralel

olarak ABD emperyalizmi tarafından Saray'ı hizaya sokmanın aracı olarak kullanıldı. "Bağımsız" yargının Ekim ayında aldığı kararı yine güya "bağımsız" olan bir başka mahkemenin kararıyla değiştirmesi, Biden yönetimin yargıyı emperyalist politikaların aparatı olarak kullandığını gözler önüne seriyor. Kapitalist devletlerin temel kurumlarından biri olan yargının bağımsız olduğu efsanesinin bir safata olduğu bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Dikkat çekici olan, mahkeme kararının açıklandığı gün Biden'ın Doğu Akdeniz gazının Avrupa'ya taşınmasını öngören EastMed Boru Hattı Projesi'nin mali açıdan uygulanabilirliği konusunda "çekincelerini" açıklayarak Saray'a bir "jest" daha yapmasıdır. Saray'a bir eliyle muz uzatan Biden'e önemli tavizler verildiğinden şüphe etmemek gerek. Bununla birlikte, Halkbank davasının beklemeye alınması, Biden'in aba altından beyzbol sopası göstermeye devam edeceğine işaret ediyor.

AB büyükelçileriyle buluşan Erdoğan'ın, "AB stratejik önceliğimiz olmayı sürdürüyor, AB'ye tam üyelik hedefine bağlıyız" türünden laflar ederken, Sarayın Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın,

“NATO’nun değerlerini ve sorumluluklarını paylaşan Türkiye, NATO’nun her zamankinden daha aktif ve canlı olduğuna inanıyor” açıklamasını yapması, Biden’ın izlediği “havaç-sopa” politikasının hedefine ulaştığını gösteriyor.

ABD emperyalizmi bölgenin gerici devletleri arasındaki yapay husumetleri kışkırtarak “vazgeçilmez” bir efendi olduğunu göstermek için Yunanistan’da üs kurma kararı aldı. Bundan dolayı telaşa düşen Saray ve şürekası, “Yunanistan’ın değil Türkiye’nin tercih edilmesi ABD’nin çıkarlarına daha uygun olacaktır” mesajı vererek, Washington’un uşaklık için kendilerini tercih etmesini istemişlerdi.

Rusya’yı çevreleyip Çin’i yalnızlaştırma stratejisi kapsamında aylardır gündemde tutulan “Ukrayna sorunu” etrafında soğuk savaş rüzgarları estiriliyor. Tam da bu noktada emperyalist blok Saray rejimini kendi savaş arabalarına bağlamak istiyor. Saltanatlarının yıkılacağı korkusuyla emperyalist efendilerine sarılan AKP-MHP rejimi, sefil bekarlarının güvenceye alınması karşılığında savaş arabasına atlamaya hazır olduklarını ilan ettiler. Tayyip Erdoğan’ın Ukrayna ve Kırım’la ilgili açıklamaları da bu yönde mesajlar veriyor.

Rusya’yı Doğu Avrupa üzerinden kuşatma politikasının aparatlarından olan Polonya ve Ukrayna’ya İHA’lar-SİHA’lar satan ve NATO’nun genişleme stratejisine onay vererek ABD emperyalizminin saldırganlığına ortak olan AKP-MHP rejimi, sefil bekasının güvenceye alınması karşılığında Biden yönetimine biat etmeye hazır olduğunu bir kez daha ispatlamıştır.

AKP’nin Washington büyükelçisi Murat Mercan ile saray danışmanı İbrahim Kalın ikilisinin geçen ay ABD’de yaptıkları temasların içerik ve kapsamı açıklanamamış olsa da bu kirli pazarlık kapsamında gerçekleştirildiğinden şüphe etmemek gerek.

Hal böyleyken saray tarafından beslenen dinci-faşist tetikçi *Akît*, ABD emperyalizminin havaç-sopa politikasından arsızca bir “zafer” hikayesi uyduracak kadar düşkünleşti. ABD emperyalizminin Yunanistan yerine Türk sermaye devleti ve onun sarayını tercih etmesini, “Yunanistan’a büyük şok! Türkiye Girit’te de Yunan’ı denize döktü!” tarzında ırkçı zırvalara dayalı haberler yaptı. Dün 6. Filo önünde secde edip Dolmabahçe’de namaz kılanlar bugün de ABD emperyalizmine uşaklık edilmesini “zafer” diye pazarlayarak halen aynı yerde durduklarını gösteriyorlar. Başka türlü olmazdı zaten. Zira, dinci-faşist zihniyetin farklı bir tutum alması eşyanın tabiatına aykırı olurdu.

Pandemi yeniden zirvede, gerici-faşist rejim hayal aleminde

Dünya genelinde insanlar, yaklaşık iki yıldır, kapitalizmin yarattığı tahribatın ürünü olan koronavirüs pandemisi ile boğuşuyorlar. Sadece kâr amacı güden kapitalist düzen, bu süre zarfında topluları yıkıma uğrattı, milyonlarca insanın ölümüne sebep oldu. Sömürü sistemi içinde ayrıcalıklı sınıf olan burjuvazi istediği her şeye hemen ulaşma imkânına sahipken, yoksul emekçiler salgınla baş başa bırakıldı. Sömürücü asalaklar tabiri caizse kendilerini fanusun içine korumaya alırken, işçi sınıfı onlar için üretmeye devam etti. Yoksul halklar açlığa terk edildi. Hindistan’da açlıktan ölen bir annenin yol kenarında duran cesedinin başucunda ağlayan çocuğunun görüntüleri hafızalara kazınmış ve yaşanan buna benzer örnekler kapitalist sistemin acımasızlığını gözler önüne sermiştir.

İnsanlık, uygarlık ve doğa için anbean tehlike saçan kapitalist sistemin iğrenç uygulamaları aşıda da devam etti. Pandeminin kendine yaşam alanı bulmaması ve toplumsal bağışıklığın kazanılması için aşının yaygın bir şekilde yapılması gerekiyor. Fakat kapitalist sistemin sınıflar ve ülkeler arası eşitsizliği yüzünden bu bir türlü hayata geçmemekte ve dolayısıyla virüs mutasyonu için zengin bir ortam daimi kılınmaktadır. Bu durumda ortaya çıkan yeni varyantlar herkesin kabusu olmayı sürdürmektedir.

Aşıdaki en önemli sorun patent hakkıdır. Patent yüzünden yoksul ülkeler hala aşığı ulaşmakta zorluk çekerken, zengin ülkeler aşığı stoklama yarışı yapıyorlar. Yoksul ülkelerin 15’i şimdiye kadar aşığı hiç ulaşamamış, 35 kadar ülkede ise aşığı girişi sadece yüzde 1’in altında kalmıştır. Türk Tabipler Birliği (TTB) Genel Sekreteri Prof. Dd. Vedat Bulut’un ifade ettiği gibi, zengin ülkeler ihtiyaçları olan aşından çok daha fazlasını aldıkları ve yoksul ülkeleri umursamadıkları için, virüs yoksul ülkelerde yeni mutasyonlar geçirip, dönüp yine zengin ülke toplumlarını tehdit etmektedir. Bu koşullar daha riskli ve insan soyunu ciddi bir şekilde tehdit eden varyantların ortaya çıkması potansiyeli doğurmaktadır. Bu, aynı zamanda, insan sağlığını esas almayan kapitalist sistemde pandemi gibi bir sorunun nasıl da sürünce-meye bırakıldığını ve yeniden yeniden

üretildiğinin çarpıcı bir göstergesidir.

TSUNAMİ ETKİSİ YARATAN YENİ VARYANT: OMİCRON

Güney Afrika’da ortaya çıkan ve şimdiye kadar en yüksek bulaş riski taşıdığı söylenen omicron varyantı dünyada yeniden alarm zillerinin çalınmasına sebep oldu. Dünyanın birçok ülkesinde vaka sayıları şimdiye kadar görülmemiş düzeyde arttı. Avrupa, Amerika ve Çin’de yeniden kısıtlayıcı önlemlere dönüldü. Örneğin Çin’in bir kentinde 2 omicron varyantı çıkması üzerine kent karantina-ya alındı ve herkese test yapıldı. Ülkelerin aldığı kısıtlama önlemleri dışında aşı yapma yaşı beşe kadar düşürüldü ve yetişkinler için ise hatırlatma dozu devreye sokuldu. Fakat diğer yandan Dünya Sağlık Örgütü’nün (DSÖ) pandemiyi bitirilmesinde kesin çözüm ve yoksul ülkelerde yaşanan katliamlarının önüne geçebilmek için dünyanın en ücra köşesine dahi aşı ulaştırmak gerektiği uyarısı, kulak arkası edilmeye devam ediliyor.

TÜRKİYE’DEKİ TSUNAMİYE KARŞI YAPRAK KIPIRDANMIYOR

Dünya ülkelerini sarsan ve haftalar-dır Türkiye’yi de kasıp kavuran omicron varyantına karşı AKP-MHP iktidarı sessizlik içindedir ve adeta böylesi bir sorun yokmuş gibi davranmaktadır. Geçtiğimiz yılın temmuz ayında göstermelik önlemler bile rafa kaldırıldı. Bunun yanı sıra aşı, maske, mesafe, hijyen gibi önlemler bireylerin inisiyatifine kaldı. Bu politika sonucunda aylardır hemen hemen her gün ortalama 200 kişi pandemiye kurban gitmektedir. Deltadan sonra ortaya çıkan omicron varyantı ile pandemiyi yeni pik yaptığı apaçık ortadayken, Sağlık Bakanı hala sorun edecek bir şey yok demeye getiren ifadeler kullanmakta ve pembe tablolar çizmektedir. Bunun yeni yıkımlara bile davetiye çıkarmaktan başka bir anlamı yoktur. Üstelik iktidar, 10 günlük karantina süresini 7 güne in-

direrek, kapitalistlerin taleplerini yerine getirmeye de devam etmektedir.

Pandemide şeffaflıktan uzak, gerçekleri gizleyen bir politika izleyen gerici-faşist iktidar, pandemiyi başından beri en yüksek vaka sayılarını görüldüğü bugünlerde böylesi önemli bir gündemin üzerinden atlamaktadır. Vaka sayıları 70 bini aştığı, aslında gerçek rakam açıklananın katbekat üzerinde olduğu halde AKP-MHP rejiminin sergilemiş olduğu bu aymazlık, içinde bulunduğu çıkışsızlığın bir başka yansımasıdır.

Ekonomik ve siyasal krizin yaşandığı Türkiye’de, kapitalistlerin vurucu gücü AKP-Erdoğan iktidarının açmazları gün geçtikçe çoğalmaktadır. İktidar gelişen aşamada toplumun ihtiyaçlarına yanıt üretememekte ve yarattığı kaos ortamından beslenmektedir. Ekonomik krizin bu denli derinleştiği bir ortamda göstermelik de olsa pandemi kısıtlamalarına gitmenin, iktidar tarafından açlığa ve sefalete sürüklenen emekçilerin biriken öfkelerini körükleyeceğini hesap eden AKP şefi Erdoğan, şimdilik pandemi gündeminden imtina etmeyi tercih etmektedir. Fakat günlük vaka tablosundaki artış böyle devam ederse, yakın zamanda hastanelerin yoğun bakım koridorları dahi dolmaya başlayacaktır. AKP-MHP iktidarının bu politikaları yüzünden ülkenin yeni kırımlara gebe olduğunu söylemek abartı olmayacaktır. Bu arada AKP-Erdoğan iktidarı, Faz 2-3 çalışmaları açıklanmadan, DSÖ’den onay almadan Turkovav aşısını uygulamaya sokarak, “milli ve yerli” zıvalıklı- rını öne sürmektedir.

Ekonomik yıkımın ve pandemiyi yarattığı ağır tablo işçi ve emekçiler üzerinde onarılmaz izler bırakmaktadır. Bu sürdürülemez politikalar sonucunda toplumda büyük sarsıntıların meydana gelmesi kaçınılmaz görünmektedir. Önemli olan bu sarsıntıları önden bir hazırlıkla karşılamak ve işçi sınıfının mücadele potansiyelini açığa çıkartmak için sabırla geleceği örgütleyebilmektir.

Azgınlaşan sömürünün kaynağı ve suç ortakları

Fikri Tomurcuk

Türkiye İstatistik Enstitüsü'nün (TÜİK) kısa bir süre önce yayınladığı işgücü maliyeti istatistikleri, işçi sınıfının maruz kaldığı vahşi sömürü koşullarını bir başka pencereden bir kez daha gözler önüne serdi.

Daha önce milli gelirden emeğin aldığı paydaki hızlı düşüş, özellikle Covid-19 salgını sürecinde sermayenin karları artarken ücretlerin düşürüldüğünü göstermişti. İstanbul Sanayi Odası'nın birinci ve ikinci en büyük 500 sanayi kuruluşu araştırmaları, sanayi sektörünün dev şirketlerinin ücret ödemeleri enflasyonun altında kalırken karlarının patlama yaptığını ortaya koymuştu. Hisse senetleri borsada işlem gören şirketlerin borsaya bildirdikleri bilanço verileri de, özellikle dev sanayi şirketlerinin karlarının 2020 yılında kat kat arttığını belgelemişti.

TÜİK'in son araştırması da aynı sonucu bir kez daha ama farklı ayrıntılarla rakamlara döküyor.

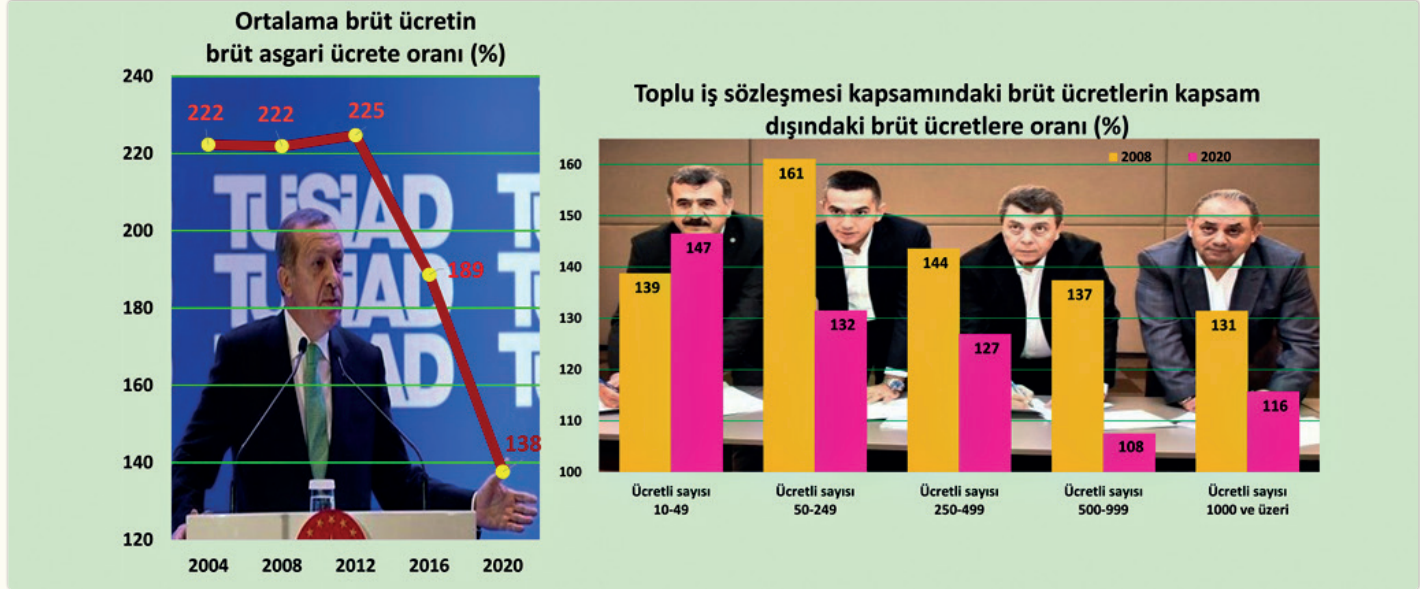
TÜİK'in bu araştırması dört yılda bir yapılıyor. Son açıklanan istatistikler de 2020 yılına ait. Araştırma ücretli çalışanlara ödenen saatlik ve aylık ücretler ile ek ödemelerle ücretlilerin eline geçen toplam kazanç ve bunun işverene maliyetine ait istatistikleri yansıtıyor. Araştırma sadece kurumların kayıtlı, bordrolu çalışanlarını kapsıyor. Kayıtdışı çalıştırılan emekçiler ve dolayısıyla onların ücretleri bu araştırmanın kapsamına girmiyor.

Ordu, polis teşkilatı, mülki idareler, adliye gibi kamu yönetimi birimlerinde çalışanlar ile tarım sektörü dışında tüm sektörlerdeki kamu ve özel sektör çalışanları bu araştırmaya giriyor.

SARAY REJİMİ GÜÇ KAZANDIKÇA SÖMÜRÜ DE HIZ KAZANDI

TÜİK'in bu verileri bir kez daha özellikle son yıllarda emek sömürsünde çok hızlı bir artışın yaşandığını gözler önüne seriyor. Bunu ortalama ücretlerin asgari ücretle olan farkının seyrinden açıkça görüyoruz.

Ortalama brüt ücret 2004, 2008 ve 2012 yıllarında brüt asgari ücretin 2.2 katı düzeyinde paralel bir seyir izlemiş. 2012 sonrasında ise ücretler hızla asgari ücretle yaklaşmaya başlamış. 2012 yılında da ortalama brüt ücret, o yılki brüt asga-

ri ücretin yüzde 225'i kadarken 2016'da yüzde 189'u düzeyine inmiş. 2016 sonrasında ücretlerdeki düşüş daha da hızlanmış ve 2020 yılında ortalama brüt ücret brüt asgari ücretin yüzde 138'i düzeyine kadar düşmüştü.

Asgari ücretin bir sefalet ücreti olduğu, açlık sınırının bile altında kaldığı biliniyor. Ortalama ücretin asgari ücrete bu kadar yaklaşması, ücretlerin yarıdan fazlasının asgari ücrete çok yakın sefalet ücretleri haline geldiğini kanıtıyor.

Üstelik bu ortalama hesabına şirketlerin üst düzey yöneticilerinin, hatta şirketinde ücretli çalışan gösterilen patronların, yönetici kademelerdeki beyaz yakalı çalışanların yüksek ücretleri de dahil ediliyor. Bu da mavi yakalı normal bir işçinin ortalama ücretinin asgari ücret düzeyinde olduğunu gösteriyor. Ayrıca bu hesapta sadece sigortalı, kayıtlı işçiler var.

Sigortasız kayıtdışı çalıştırılan yüzbinlerce emekçi de hesaba katılırsa, işçilerin gerçek ücret ortalamasının asgari ücretin bile altına düştüğü anlaşılır.

Küçük işletmelerde ortalama ücret düzeyi daha da aşağılara iniyor. 50'den az ücretli çalışanın bulunduğu işletmelerde ortalama ücret, 2020 yılında asgari ücretten sadece yüzde 15 oranında daha fazla. Bu da küçük işletmelerde sigortalı işçilerin neredeyse tamamının asgari ücretle çalıştırıldığı anlamına geliyor.

Ücretlerdeki erimenin son derece hızlandığı 2012-2020 arasında ortalama brüt ücretteki artış yüzde 97. Buna karşın

aynı dönemde enflasyondaki artış yüzde 137. Üstelik TÜİK'in enflasyon hesabının gerçek enflasyondan çok daha düşük olduğunu biliyoruz. Bu veriler ortalama ücretin son yıllarda enflasyon karşısında reel olarak çok hızla eridiğini kanıtıyor.

Ücretlerdeki erimenin binden fazla ücretli çalışana olan işyerlerinde çok daha yüksek boyutta olması, özellikle dikkat çeken bir nokta. Binden fazla ücretli çalışana olan işyerlerinde ortalama brüt ücret, 2012-2020 arasındaki 8 yılda sadece yüzde 67 artmış. Ortalama ücret artışının 30 puan altında kalan bu artış, yüzde 137 olan TÜİK enflasyonunun ancak yarısı kadar.

Dolayısıyla veriler, özellikle 2012 sonrasındaki yıllarda emek sömürsünün hızlanarak arttığını, her yıl emekçilerin daha büyük bölümünün sefalet ücreti düzeyindeki asgari ücrete mahkum hale getirildiğini gösteriyor.

Emek sömürsünün 2012 sonrasında böylesine hızlanarak artması bir tesadüf değil. Bu dönem aynı zamanda gerici faşist Erdoğan rejiminin her alanda baskı ve şiddetini adım adım zirveye çıkardığı bir süreçtir. Boyutlanan baskılar doğrudan emek sömürsünü artırmanın da bir aracı olmuştur. Erdoğan zaman zaman sermaye temsilcileriyle çatışmış görüntüsü vermeye çalışsa da, olguları tam olarak yansıtmayan TÜİK verileri bile onun gerçekte kapitalistlerin çıkarlarının savunucusu olduğunu ortaya koymaktadır.

SENDİKA AĞALARI KİMİN SAFINDA?

TÜİK istatistikleri, sömürü düzeninin bir başka ayağını gün yüzüne çıkartan veriler de içeriyor. Bunu da toplu iş sözleşmesi kapsamındaki işyerlerindeki ortalama ücretler ile toplu iş sözleşmesi olmayan işyerlerindeki ücretler arasındaki farkın seyrinde görüyoruz. Toplu sözleşme uygulanan işyerlerindeki ortalama ücret ile toplu sözleşmesi olmayan işyerlerindeki ortalama ücret arasındaki fark giderek azalıyor.

Toplu iş sözleşmesi olan ve olmayan işyerleri arasındaki ücret farklarını karşılaştırdığımızda, ortaya çıkan manzara şöyle:

50-249 kişi arasında ücretlinin bulunduğu işyerleri arasında toplu iş sözleşmesi yapılan işyerlerdeki ortalama ücret, toplu iş sözleşmesi olmayan işyerlerindeki ücretten 2008 yılında yüzde 61 daha fazlaydı. Bu fark 2020 yılında yüzde 32'ye düştü.

250-499 kişi arasında ücretlinin çalıştığı büyük işletmelerde, 2008 yılında toplu iş sözleşmesi olmayan yerde çalışan bir işçinin aldığı her 100 liraya karşılık toplu iş sözleşmesi olan bir işçi 144 TL ücret alıyordu. 2020 yılında toplu sözleşmesiz işçilerin aldığı her 100 TL ücrete karşılık toplu iş sözleşmeli bir işçinin aldığı ücret 127 liraya düştü.

500-999 kişi arasında ücretlinin bulunduğu büyük işletmelerde toplu iş sözleşmeli bir işçi, toplu sözleşmesiz işyerinde çalışan bir işçiden yüzde 37 daha

fazla ücret alırken, 2020'de sadece yüzde 8 daha fazla ücret alır hale düştü. Binden fazla ücretlinin bulunduğu büyük işletmelerde ise toplu iş sözleşmeli ve toplu iş sözleşmesiz ücretler arasındaki fark 2008'de yüzde 31 iken 2020'de yüzde 16'ya indi.

Toplu iş sözleşmeli ortalama ücret ile toplu iş sözleşmesiz ücret arasındaki farkın 2008'e göre artış gösterdiği tek alan 50'den az ücretlinin çalıştığı küçük işyerleri. Küçük işyerlerinde toplu iş sözleşmeli ortalama ücret, toplu iş sözleşmesi olmayan ücretten 2008'de yüzde 38 daha fazlayken 2020'de yüzde 47 daha fazla hale geldi. Ancak bu gruptaki ortalama ücretlerin 2020 yılında asgari ücretten sadece yüzde 15 daha fazla olduğu, yani genel ücret seviyesinin zaten çok düşük olduğu dikkate alınırsa, bu artışın çok bir şey ifade etmediği görülüyor.

Bu veriler toplu iş sözleşmesi olan yerlerdeki ortalama ücretler ile olmayan işyerlerindeki ortalama ücret arasındaki farkın giderek azaldığını ve özellikle çok sayıda işçinin çalıştığı büyük işyerlerinde giderek anlamsız hale geldiğini gösteriyor. 500-999 ücretlinin çalıştığı büyük işletmelerde toplu iş sözleşmeli ücretle, toplu sözleşmesiz ücret arasındaki fark sadece yüzde 8. Binden fazla ücretlinin çalıştığı dev işletmelerde ise sadece yüzde 16.

Bu veriler sendikaların gerçek işlevini yerine getirmediğinin rakamlarla ifadesi. Bunun sorumlusu da sendika bürokratları. Sendika bürokratları, emek sömürsü böylesine dizginsiz artarken sermaye düzeninin suç ortaklığını üstleniyorlar.

500'den fazla işçi çalıştıran büyük işyerleri, işçilerin hem sayısal olarak hem de nitelik olarak daha güçlü oldukları yerler. Buna rağmen ortalama ücretin enflasyon karşısında en fazla eridiği yerler büyük işletmeler. Bu sonuçta sendika ağaları önemli bir rol oynuyorlar. Zira, ücretlerde toplu sözleşme farkının en düşük, en anlamsız düzeye indiği yerler büyük işyerleri.

İşçilerin nicel ve nitel olarak en güçlü olduğu bu büyük işletmelerde toplu iş sözleşmesi ile alınan ücretlerin, toplu iş sözleşmesi uygulanmayan işletmelerdeki ücretlerle neredeyse aynı düzeye düşmesi, sendika ağalarının ihanetinin istatistiklere dökülmüş halinden başka bir şey değildir.

Bunun son örneğini metal işkolunda gördük. Gece yarısı imzalanan satış sözleşmesini kabul etmeyerek direnişe geçen Çimsataş işçileri, karşılarında işten atma tehditleriyle kapitalist patronu ve TOMA'larıyla devleti buldu. İşçiler birleşerek sömürüye itiraz ederken, sendika ağaları direnen işçilerin değil kapitalist patron ile TOMA'ların yanında saf tuttu.

Yatırımlar yandaşlara, yollara, müteahhitlere...

Kamu kurum ve kuruluşlarının yapacağı yatırımlara ödenek izni veren "2022 Yılı Yatırım Programı" açıklandı. Toplumun eğitim ve sağlık gibi temel ihtiyaçlarını yok sayan programa göre, kaynaklar yine müteahhitlere, yandaş şirketlere ve gericiliğe aktarılacak. Program kapsamında toplam 184 milyar lira harcanacak. Bunun 49,7 milyar lirası, çoğunluğu kamu-özel iş birliği projelerini oluşturan ulaştırma-haberleşme sektörüne ayrılmış. Ulaştırma sektörünün 24,4 milyar lira ile eğitim; 23,8 milyar lira ile enerji; 23,2 milyar lira ile madencilik; 18,6 milyar lira ile tarım sektörleri izliyor.

ŞATAFATTAN TASARRUF EDİLMEDİ

Şatafat düşkünü Erdoğan, yine saraylarına milyarlarca lira ayırdı. İşçi ve emekçilere "ekonomik kurtuluş savaşı" vazeden AKP-Erdoğan iktidarının yatırım programına göre, 2022 yılında Ankara, İstanbul, Muğla ve Bitlis'teki saraylara toplam 470 milyon lira daha harcanacak.

Ankara'da inşa edilen saray için bugüne kadar 3 milyar 83 milyon liralık harcama yapılmış olmasına rağmen 2022 yılında 9 milyon 600 bin lira daha ödenek ayrıldı. Ayrıca, sarayın bilgi sistemlerinin bakım ve onarımı için 2022 yılında 15 milyon lira daha harcama yapılacak. Saray'ın en büyük gider kalemini ise 196 milyon 200 bin lira ile bu yıl basılı yayını, bina tefrişatı, araç alımı, makine teçhizat bakım ve onarımı gibi işler için oluşturuyor.

Bugüne kadar 648 milyon 300 bin lira harcanan ve yazlık saray olarak bilinen Marmaris Okluk Devlet Konukevi için 2022 yılında 37 milyon 200 bin lira daha harcama yapılacak.

Kışlık Saray olarak bilinen Bitlis'teki Ahlat Köşkü'ne ise 2022 yılı sonrası için 151 milyon lira daha ödenek ayrıldı. Ahlat'ın toplam yatırımı ise 290 milyon lira olacak.

EĞİTİME AYRILAN TUTARIN ASLAN PAYI İMAM HATIPLERE

Programda eğitime ilişkin yatırımlar için ayrılan tutar Erdoğan rejiminin önceliklerini de bir kez daha gösterdi. Uzaktan ve hibrit eğitimle birlikte öğ-

rencilerin tablet, bilgisayar, internet gibi teknik ekipman ihtiyaçlarının arttığı, salgın döneminde okullardaki havalandırma, temizlik, ısınma gibi acil ihtiyaçların karşılanmadığı koşullarda kaynaklar yine inşaatlara ayrıldı. Geçen yıla göre imam hatip inşaatları için ayrılan tutar yüzde 56, meslek lisesi inşaatları için ayrılan tutar ise yüzde 141 arttırdı. Fen liselerine ayrılan tutar ise bunların gerisinde kaldı.

2022'de "Anadolu lisesi inşaatları" için ayrılan pay 425 milyon lira olurken, imam hatip lisesi ve uygulama atölyesi inşaatları için ayrılan pay geçen yıla göre yüzde 56 artırılarak 465 milyon liraya çıktı. Ayrıca, imam hatip okullarındaki öğrenci başarısının artırılmasına yönelik AR-GE çalışmaları için de 4 milyon lira ayrıldı.

Ucuz işgücü cennetleri olarak görülen meslek liselerine ayrılan tutarlar, yatırımların sermaye sınıfının ihtiyaçları doğrultusunda yapıldığının başka bir göstergesi. Mesleki ve teknik Anadolu lisesi ile çok programlı Anadolu lisesi inşaatları için 2022'de ayrılan yatırım tutarı yüzde 141 arttırdı ve 880 milyon lirayı buldu. Fen liseleri inşaatları için 2022'de ayrılan tutar hem imam hatip hem de mesleki eğitime yönelik yatırımın çok altında kaldı. Fen liselerine 25 milyon lira harcama yapılacak.

2010 yılında asrın projesi diye sunulan ve 2014'te biteceği söylenen Fatih Projesi de yatırımdan payını kaptı. Milyarlarca lira harcanan ve başarısızlığı tescillenen Fatih Projesi'ne 2022'de 970 milyon lira daha harcanacak.

KENDİLERİNE ŞATAFAT, İŞÇİLERE DİN SÖMÜRÜSÜ

Salgına karşı yeterli desteğin sağlan-

madığı sağlık alanında ise 2022'de 220 proje için çalışmalar gerçekleştirilecek. Bu projeler için 717 milyon TL'si dış krediler olmak üzere toplam 17 milyar TL'lik kaynak ayrılacak. Oysa Diyanet'e ait Elazığ ve İzmir'de bulunan külliye projeleri için 2022 yılı için toplam 21 milyon TL kaynak ayrılıyor. Toplumun ihtiyaçlarını gözetmeyen yatırım programına göre 2022 yılında milyonlar varlık fonu, özelleştirmeler ve "kamu-özel iş birliği projeleri" yoluyla bilinen yandaş şirketlere aktarılacak.

Hastanelerde tıbbi malzeme bulunamadığı için ameliyatlar durma noktasına gelirken, ilaç bulunamazken, PCR testi azaldığı için test zorunluluğu kalkarken kısacası binlerce insan salgında ölüme terk edilirken harcamadan kaçınan Erdoğan rejimi bir kez daha kaynakları inşaatlara aktardı.

Sağlık alanındaki bu yetersizliklerle bir yandan toplumun sağlık hakkı gasp edilirken, öte yandan gerici-faşist rejim devasa yatırımlarda yandaş müteahhitleri esas alarak, temsil ettiği sınıfa layık olduğunu gösterdi.

Toplumun en temel ihtiyaçlarından biri olan eğitime ayrılan yatırım tutarları da gerici-faşist rejimin diğer önceliklerini gösterdi. Diyanet'e ait külliyeler, imam hatip liseleri gibi gerici kurumlara ayrılan bütçenin fen liselerine ayrılanın çok üzerinde olması gerici-faşist rejiminin çöküşünü yavaşlatmak için gericiliğe daha çok ihtiyacı olduğunu gözler önüne seriyor.

Kendilerine israf, şatafat, sefahat üzerine bir yaşam kurarken işçi emekçilere dini ayetlerle, fetva ve vaazlarla hayatta kalmanın yollarını anlatan Erdoğan rejimini tarihin çöplüğüne göndermek ise işçi-emekçilere düşüyor.

Farplas işçileri hakları için direnişte!

Kocaeli Çayırova TAYSAD Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan Farplas fabrikasında işçilere sefalet zammı dayatıldı. Düşük zam oranına karşı tepkisini ortaya koyan işçiler 19 Ocak'ta üretimi durdurdu.

Yönetimin işçilerle görüşme kararı üzerine gece saatlerinde eylemlerini iş yavaşlatarak sürdüren işçiler ertesi gün fabrika yönetimiyle görüştü fakat görüşme sonuçsuz kaldı. Görüşmeye giren Farplas işçileri taleplerini yönetime iletiler. İşçilerin sorunlarının çözümüne dair herhangi bir somut şey ifade etmeyen yönetim, talepleri karşılayamayacaklarını söyledi. Bunun üzerine işçiler tepkilerini ortaya koyarak eylemlerini sürdürünce, Farplas yönetimi işçilerin talebi doğrultusunda Birleşik Metal-İş Sendikası ile görüşmeyi kabul etti. Bunun üzerine işçiler üretime başladıklarını belirterek, verilen sözden geri döndüğü takdirde kaldıkları yerden direnişe devam edeceklerini ifade ettiler.

Bununla birlikte işçilerin zam ve diğer taleplerine kulaklarını tıkayan yönetim, ilerleyen günlerde de, çeşitli ayak oyunları ile işçilerin mücadelesini kırmaya çalıştı. Bunlardan biri Türk Metal'i devreye sokmaya çalışmak oldu. 22 Ocak günü boyunca fabrika fabrika, bölüm bölüm, makina makina dolaşan kapitalistler, işten ayrılan müdür ve amirleri fabrikaya çağırarak seferberlik halinde sendikal örgütlenmenin önüne geçmeye çalıştı. Baskı ve tehditler savuran yönetim arada Türk Metal temsilcileriyle görüştü.

Farplas işçileri kararlılıklarını, sendikali olma ve sendika seçme hakkına sahip çıktıklarını, tercih ettikleri Birleşik Metal İş Sendikası'nın tanınmasını talep ettiklerini alkışlı yürüyüşler ve eylemlerle gösterdiler.

Fabrika yönetimi sanayideki elektrik kesintisi ve otomotivdeki duruşları gerekçe göstererek birçok işçiyi de izne çıkardı. İzne çıkarılanların mücadele sürecinde öne çıkan, direngen işçiler olması patronun ayak oyunlarını yoğunlaştıracığına işaret etti.

İşçiler 24 Ocak'ın ilk saatlerinde gece vardiyasında tüm fabrikalarda eylemlerini gerçekleştirdiler. Makina başlarına alkışlarla toplu halde yürüyerek gittiler. Farplas işçileri, vazgeçmeyeceklerini ifade ederken, taleplerine ve sendika seç-

me özgürlüğüne sahip çıktıklarını bir kez daha belirttiler.

BİRLEŞİK METAL-İŞ FABRİKA ÖNÜNDE

Farplas'ın dört fabrikasının tüm vardiyalarından işçiler, 24 Ocak sabah saatinde T1 önünde eylem yaptılar. Sabah ve 16.00-00.00 vardiyalarında çalışan işçilerle Birleşik Metal-İş Sendikası yöneticileri ve temsilcileri 07.40 itibarı ile fabrika önünde bir araya gelerek slogan ve alkışlarla kararlılıklarını ortaya koydular.

Saat 08.00'ten itibaren gece vardiyasından çıkan işçiler de T1 önüne geldiler. Birleşik Metal-İş üyesi olan ve yakın civarda bulunan fabrikaların işçileri de dayanışma için Farplas önüne geldiler.

Birleşik Metal-İş Genel Sekreteri Özkan Atar ve 2 No'lu Şube Başkanı Nec-

mettin Aydın işçilere seslendi. Sendika temsilcisi Özkan Atar şunları ifade etti: "Farplas işçileri insanca yaşam ve güvenli gelecek için sendikamız saflarında birleşti. Yakında zaferi göğüsleyecekler. Sendika anayasal haklar, işverenin girişimleri, baskıları işçilerin haklı mücadelesini durduramayacaktır."

Konuşmaların ardından eylem sonlandırıldı. İşçiler, servislere binerek geri döndüler. Sendika yöneticileri fabrika yönetimiyle görüşmek için fabrika önünde bekleyişe geçti.

Farplas işçileri, uyarı eylemi yaptıkları ifade ederek, Birleşik Metal-İş Sendikası'na üye olmalarını patronun tanımadığı durumda eylemlerinin devam edeceğini belirttiler.

KIZIL BAYRAK / GEBZE

Kararlılığımız ile sendika seçme hakkımıza ve taleplerimize sahip çıkalım!

Farplas işçisi arkadaşlar,

Patrona taleplerinizi ilettiniz, sendikali olmak istediğinizi ilettiniz, Birleşik Metal İş Sendikası'nı seçtiğinizi ifade ettiniz. Fabrika yönetimi taleplerinizin değerlendirilmesi için sizden bir hafta istedi, sendika ile görüşeceklerinin sözünü verdiler. Sizler de patronun bu sözüne karşılık üretimi başlattınız.

Farplas yönetimi CEO aracılığıyla üretime başlamanızın hemen ardı sıra bir sendika olursa ancak Türk Metal olur demeye başladı. İşçilerin numaralarını Türk Metal yöneticilerine verdi. Bugün

de TM, fabrikaya yönetimle görüşmeye geldi. Patrona sırtını dayayarak yapılan iş sendikacılık değildir.

Hiçbir anı boş bırakmayan fabrika yönetimi fabrikalarda bölümleri, makinaları gezerek şu şu hakları vereceğiz diyerek sendikadan vazgeçirmeye çalışıyor. Üretimin durduğu gün için Mercedes'in 1 trilyon ceza kestiğini söyleyerek sizi mesaiye kalmaya ikna etmeye çalışıyor. Yılda en az 170 milyon Euro kazanan bir işyeri karlarını bizimle paylaşıyor mu ki zararı için kendimizi sorumlu görelim. Tüm servetlerinde bizim alın terimiz var.

Arkadaşlar,

Anlaşılan o ki Farplas yönetimi, üretimi başlatmak için yalan vaatte bulunmuş. Bizleri oyalamaya, dağıtmaya çalışıyor, sendika seçme tercihimize saygı duymuyor.

Farplas işçisi öncelikle kendi birliğine güvenmeli ve bu birliği daha da güçlendirmek için çabalamalıdır. Patronun TM hamlesini Farplas işçileri birliğinin gücü ile ve yeri geldiğinde yine üretimden gelen gücünü ortaya koyarak boşa düşürecek. Kararlılığımız ile sendika seçme hakkımıza sahip çıkalım!

Birliğimiz aynı zamanda patronun düşündüğü bir sonraki hamle olan işten atmaların önünü kesebilecek en önemli güçtür.

Bundan sonraki her anımızda yapacağımız bir diğer şey de aramızdan tek bir arkadaşın bile atılmamasını sağlamaktır. "Arkadaşım yoksa üretim de yok!" diyerek birliğimize sahip çıktığımızı gösterebiliriz! Taleplerimiz ve sendika seçme hakkımız için mücadeleyi büyütelim!

PETROKİMYA İŞÇİLERİ BİRLİĞİ
METAL İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Tekstil Grup TİS'leri yakında başlıyor...

Taleplerimizi belirleyelim, kazanmak için inisiyatif alalım!

Tekstil ve dokuma işçisi kardeşler!

Yaşanan ekonomik krizin sorumlusu bizmiş gibi faturası da bize yükleniyor ve bu nedenle kâbus dolu günlerden geçiyoruz. Yaşam şartlarımız ve çalışma koşullarımız her geçen gün biraz daha ağırlaşıyor. Hayat pahalılığı, alım gücümüzün düşmesi, peşi sıra gelen zamlar derken adeta belimizi doğrultamaz olduk. Ekonomik krizin ağırlığı altında ezildiğimiz yetmezmiş gibi bir de kapitalist sistemin felakete dönüştürdüğü koronavirüs salgını ile baş başa bırakıldık ve bu süreçte ölümüne çalıştırıldık. Pandemi boyunca açlık ile ölüm arasında bırakıldık, haklarımız tek tek gasp edildi. Tekstil patronları ise kar ve ihracat rekorları kırdı, kısacası kasaları tıka basa doldu taşı.

Aldığımız ücretin iyice kuşa döndüğü ve sosyal haklarımızın yok edildiği koşullarda Toplu İş Sözleşmesi sürecini karşılıyoruz. Türkiye genelinde yaklaşık 10 bin tekstil işçisini doğrudan ilgilendiren Tekstil Grup TİS görüşmeleri yakında başlıyor.

SORUNLARI YAŞAYAN BİZİZ, MASADA BİZİM TALEPLERİMİZ VE İSTEMLERİMİZ OLMALI!

Yıllardır hep aynı tiyatro sergileniyor.

Bizden habersiz taslaklar oluşturuluyor, bizden habersiz görüşmeler yapılıyor, en nihayetinde tekstil patronları ve sendikalarımızın başına çöreklenmiş olan bürokratlar sözleşmenin altına imza atıyor. Tekstil patronları sefalet dayatmasında bulunuyor, sendika bürokratları da bunu işçilere nasıl kabul ettireceklerinin derdine düşüyor. Her dönem gerçekleşen bu oyunu bu sefer değiştirelim, bizden

gizli hazırlanan taslakları kabul etmeyelim. Sözleşme sürecinin açık, şeffaf bir şekilde sürdürülmesi için şimdiden hazırlıklara başlayalım. Sürecin aktif bir katılımcısı olmak için her birimiz fabrikamızda, bölümlerimizde bir araya gelelim, çalışma ve yaşam koşullarımızı tartışalım ve sonuçlar çıkartıp taleplerimizi oluşturalım...

Belirleyeceğimiz taleplerimizin başın-

da ise şunlar geliyor:

- İnsanca yaşayamaya yeten bir ücret!
- İşten atmalar yasaklansın! Tüm çalışanlara iş güvencesi!
- Tüm biçimleriyle esnek çalışma ve uygulamalarına son verilsin!
- Sosyal haklarda iyileştirme yapılsın!
- Toplu sözleşme 3 yıldan 2 yıla geri çekilsin!

-Kadın işçilerin ücretsiz nitelikli kreş, ücretli regl izni vb. talepleri karşılansın!

Belirlenen taleplerimizi fabrikamızdaki yetkili olan sendikaya iletelim ve TİS taslağında yer alması için sendikamıza basınç uygulayalım.

Kardeşler!

Tekstil ve dokuma işçileri olarak sözleşmenin kazanımıyla sonuçlanması için süreci sendikalarımızın başındaki bürokratların insafına bırakmayalım, inisiyatif elimize alalım. Kendi gücümüze ve birliğimize güvenelim, TİS'e taleplerimizi belirleyerek, komitelerimizi kurarak hazırlanalım. Grev silahının kullanılması da dâhil olmak üzere kazanmaya odaklanan bir hazırlık içinde olalım. İnsanca yaşam ve çalışma koşulları için sağlam adımlarla mücadeleyi omuzlayalım. Ancak böyle kölelik dayatmalarını boşa düşürebiliriz.

TEKSTİL İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Sinbo'da direniş sonrası saldırı devrede

bo işçilerini hakları ve gelecekleri için TOMİS'li olmaya, iş yeri komitelerine katılmaya davet etti.

İŞTEN ATMA SALDIRISI

Sinbo yönetimi fabrikanın taşınması bahane ederek, "daralma" gerekçesi ile sendika üyesi olan ve olmayan işçileri işten çıkarıyordu. Direnişin ardından da kıyım sürerken, 21 Ocak günü işten çıkarılan TOMİS üyesi Sinbo işçisi Nimet Erben, işten atmayı kabul etmeyerek 24 Ocak'ta fabrikayı terk etmeyerek eylem yaptı. Arkadaşlarına seslenen TOMİS üyesi Sinbo işçisi şunları söyledi: "Beni işten attılar. Sinbo yönetimini biliyorsunuz. Son bir aydır haksız hukuksuz şekilde işten atma saldırısını devreye sokuyor. Biz alinterimizle, emeğimizle çalışıyoruz. Sinbo yönetimi haksız bir bi-

çimde işten çıkartıyor."

Saldırıları karşısında "gün birlik günü" denilirken, Farplas'taki eylemlerin patrona geri adım attığı hatırlatıldı ve TOMİS'e üye olma çağrısı yapıldı.

"FİİLİ-MEŞRU MÜCADELE!"

Fabrika önünde TOMİS adına yapılan konuşmada "Cuma günü Sinbo yönetimi keyfi işten atma saldırısını devreye soktu. Daralma gerekçesi ile işten atma saldırısını kabul etmeyen TOMİS üyesi işçiler fabrikaya girerek işbaşı yaptı" denildi. Konuşmada şu vurgular yapıldı:

"Keyfi işten atma saldırılarına izin vermeyeceğiz. Ocak zammı öncesi gerçekleştirilen saldırıların işçilere gözdağı ve korku vermek için olduğunu biliyoruz. Aynı zamanda bu saldırının TOMİS'in içerde verdiği sendikal mücadeleye dö-

nük bir saldırı olduğunu biliyoruz.

"Onların yasa dışı uygulamalarına karşı fiili meşru mücadele hakkımızı kullanmazsak kaybederiz. Birlik olalım, işten atma saldırılarına karşı fabrikamızı terk etmeyelim."

Fabrika içinde güvenlik ve amirlerin saldırısına uğrayan TOMİS üyesi Nimet Erben fabrika dışına çıkarılmak istendi. TOMİS işyeri temsilcisi ve üyelerinin sahiplenmesi ile dışarı çıkarılmadı.

Ardından çalıştığı bölüme alınmayan Nimet Erben, fabrikanın güvenliği tarafından darp edilerek fabrikadan çıkarıldı. Fabrika önünde konuşma yapan Erben "Sinbo yönetiminin bunları neden yaptığını çok iyi biliyoruz. Bu ay zam ayı. İşten çıkmak isteyenleri çıkarmayı tercih etmeyerek sendikal işçileri çıkardılar. Sendikal mücadeleyi engellemek istiyorlar. Onların baskılarına karşı mücadele etmeye devam edeceğiz" dedi.

KIZIL BAYRAK / ESENYURT

Sinbo'da TOMİS üyesi Dilbent Türker'in direnişi bir yılın sonunda noktalandı. 25 Ocak 2021 tarihinden beri 358 gündür devam eden direnişte 17 Ocak günü son kez çadır kuruldu. Carrefour depo işçisi Murat Polat, Devrimci Gençlik Birliği, Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu, İstanbul KHK'lular Platformu ve Sinbo işçileri direniş çadırına geldi. Son kez yakılan direniş ateşi üzerinde demlenen çay içilerek sohbet edildi.

İş çıkışında Sinbo işçilerine seslenildi. Sesleniş öncesinde TOMİS üyesi bir işçinin yazıp bestelediği, Mamak İşçi Kültür Evi Müzik Topluluğu'nun da seslendirdiği "Sinbo'da Direniş Var" parçası dinletildi.

Ardından Dilbent Türker, Sinbo işçisi sınıf kardeşlerine, "Bir zincir yitirenler bir dünya kazanacak, sınıfını bil safa gel" diyerek bugün direniş çadırını kaldırılacaklarını ancak mücadeleyi sürdürececeklerini vurguladı. Nazım Hikmet'ten Kerem Gibi şiirini de okuyan Türker, Sin-

Markssizm ve sosyal-şovenizm / 2

H. Fırat

Ulusal sorun eksenli bu eleştiri dizisini duyuran *Giriş*'te *"bu konuya biraz da zamansız olarak"* geçmek durumunda kaldığımızı dile getirmiştik. Buradaki "zamansız" vurgusu, kendi özel planlamamızdaki değişiklik ihtiyacına yöneliktir. Gerçekte SİP-TKP'nin sol maskeli Türk milliyetçiliği çizgisini her yönüyle gözler önüne sermekte fazlasıyla geç kalınmıştır.

Bu oportünist odak bir dizi başka konuda olduğu gibi ulusal sorun konusunda da Türkiye devrimci hareketinin ideolojik-siyasal kazanımlarına adeta savaş açmıştır. Ama bu sinsi bir biçimde, Marksizm maskesi altında yapılmaktadır. Farklı kesim ve kanatlarıyla Türkiye devrimci hareketi, '70'li yılların ikinci yarısına Kürt sorununda önemli devrimci açıklıklara ulaşarak girmişti. Konuyu ele alırken farklılıklar olmakla birlikte ezilen bir ulus olarak Kürtlerin meşru hakları ve bunların kararlılıkla savunulması konusunda esasa ilişkin bir sorun kalmamıştı. Bu konuda hala da ayak sürüyenler, sorunu programlarında açıkça ve kitleler önünde yüreklice ortaya koymaktan kaçınanlar, sol hareketin reformist kanadı, yani bugünkü SİP'in o günkü öncelleriydi. Dolayısıyla bugünkü sosyal-şoven konum ve kimlik aynı zamanda bu "gelenek"ten kök almaktadır. Ama boynuz gelir kulağı geçermiş! Hele de son kırk yılın dünya ölçüsündeki gericilik atmosferi koşullarında.

SİP-TKP için geline yerde artık "Kürt sorunu" diye bir sorun neredeyse yok gibidir. Kürt halkının her koldan saldırı altında bulunduğu şu günlerde bir konferans toplayıp konuya ilişkin olarak söyleyecek tek sözcük bulamamak bunun yalnızca en yeni bir teyididir. Küba'ya cömertçe destek ilan edip böylece güya enternasyonalizm taslayanların, kendi coğrafyalarında her türlü baskı, eziyet ve kuşatma altında bunaltılan, bırakalım temel ulusal haklarını neredeyse seçme ve seçilme hakkından bile fiilen yoksun bırakılan mazlum bir halka, dahası onun hakları, sorunları ve istemleri üzerinden Türkiye'nin işçi ve emekçilerine söyleyebilecekleri bir şey kalmamıştır.

SİP-TKP'yi bir parça izleyenler için bu artık şaşırtıcı da değildir. Zira o artık pratikteki suskunluğun ötesine geçmiş, Kürt sorununun "yok"luğunu teorize etmeye

Ulusal sorun bahsinde "sorun" ile "dinamik" arasında ayırım yapmak, "ulusal sorun" yerine yalnızca "ulusal dinamik" kavramını kullanmak gerektiği, SİP'in ulusal sorun uzmanı Aydemir Güler'in yirmi yılı bulan bir orijinal teorik açıklıdır. "Sorun" yok "dinamik" var, deniliyordu. "Dinamik" de günümüz koşullarında artık emperyalizmin hizmetinde sayıldığına göre, demek ki gelinen yerde Kürt sorunundan arta kalan bir şey yok. Varılan yer budur ve bu sosyal-şovenizmin dipsiz kuyusudur.

yönelmıştır. ABD ve AB'nin, dolayısıyla dünya emperyalizminin desteğini üstelik bölgesel düzeyde arkasına almış bir ulustan "ezilen ulus" mu olurmuş! Zaten "reel sosyalizm"ın tarihe karışmasından beri ulusal sorunların artık yalnızca emperyalist oyunların bir dolgu malzemesi olmaktan öteye bir anlamı mı kalmışmış! Geline yerde ve "devrim"e giden yolda, bu sorunlar artık bir olanaktan çok negatif bir sıkıntı kaynağı olmaktan öte nedir ki! Ezen-ezilen ulus türünden 20. yüzyıl kavramları, 21. yüzyılın başında artık açıklayıcılığını, dolayısıyla da anlamını yitirmiştir! Ve daha neler neler!.. "TKP" tabelasıyla yeniden sahneye çıktığı 2017'den beri, SİP'in Kemal Okuyan-Aydemir Güler kanadının ulusal soruna bakışta gitgide oturmakta olan çizgisi budur.

Son Olağanüstü Konferans'ın Kürt sorununu yok saymasında bir yenilik yok demıştik. Nitekim onu önceleyen 13. Kongre'nin tutumu da farklı değildir. Kongrenin çok sayıda kararı içinde Kürt sorunu bir ara başlık olarak bir yana, tek sözcük olarak bile geçmemektedir. 2020 yılı Ağustos'unda toplanan bu kongrede aklınıza gelebilecek hemen her konu üzerine alınmış kararlar ve belirlenmiş

görevler var. Pandemi'den çevre sorununa, Kentsel Dönüşüm'den Kanal İstanbul'a, kadın ve gençlik sorunlarından mülteci sorununa, barış sorunundan bilim ve kültür sorunlarına kadar, bir dizi konuda... Bir tek Kürt ulusal sorunu üzerine ortada bir şey yok. Artık "sorun" sayılmayan bir konu üzerine neden olsun ki? Fakat aynı kongreye sunulan ana raporda Kürt hareketi elbette var. Nasıl da artık emperyalizmin hizmetinde olduğunun altını bir kez daha kalınca çizmek üzere!..

Ulusal sorun bahsinde "sorun" ile "dinamik" arasında ayırım yapmak, "ulusal sorun" yerine yalnızca "ulusal dinamik" kavramını kullanmak gerektiği, SİP'in ulusal sorun uzmanı Aydemir Güler'in yirmi yılı bulan bir orijinal teorik açıklıdır. Sözde devrimci gerekçelerle yapılan bu pek orijinal "buluş", gelinen yerde sosyal-şovenizmin sözde teorik dayanağı olarak iş görmektedir. "Sorun" yok "dinamik" var, deniliyordu. "Dinamik" de günümüz koşullarında artık emperyalizmin hizmetinde sayıldığına göre, demek ki gelinen yerde Kürt sorunundan arta kalan bir şey yok. Dolayısıyla soruna ilişkin olarak kongre ya da konferanslarda söylenecek söz, alınacak karar ve belirlene-

cek görev de yok.

Varılan yer budur ve bu sosyal-şovenizmin dipsiz kuyusudur.

***

Başlangıç sözleri kapsamında bir de hatırlatma: Bu eleştirinin amacı, SİP-TKP'nin temel belgelerinden hareketle izlenmekte olan sosyal-şoven çizgiyi her yönüyle ortaya koymaktır. Fakat bu dar anlamda bir "ulusal sorun" tartışması ve eleştirisi olmayacaktır. Elbette konumuz ulusal sorun, daha somut biçimiyle de Kürt sorunudur. Fakat konu kendi dar sınırları içinde değil, gerekli olduğu her durumda, devrimin tüm öteki sorunlarıyla iç içe ele alınacaktır. Sosyal-şovenizm kendini bu genişçe alan üzerinden ortaya konulan sözde marksist iddia ve açıklamalarla gerçekleştirmeye çalıştığına göre, ona gerekli yanıt da tüm bu alanlar üzerinden verilerek zorundadır. Ulusal sorunun kendi doğası, tüm öteki tarihsel, toplumsal ve siyasal sorunlarla sıkı sıkıya ilişkisi bunu ayrıca gerektirmektedir. Bu nedenle, tartışmanın dosdoğru ulusal sorun üzerinden başlamasını ve öylece sürmesini bekleyen okurların peşinen dikkatini çekmek ve onlardan biraz sabırlı olmalarını dilemek durumundayız.

Konuya Aydemir Güler'in son yazısı-

la başlayacağımızı önden (*Giriş*) bildirmiş bulunuyoruz.

"KAVRAMSAL SADAKAT" YEMİNİ

"Büyük Ekim Devriminden öğrenmeye devam ediyoruz" sözleriyle başlayan Aydemir Güler'in "*İşçiler ve Kürtler*" başlıklı yazısı ve beklenebileceği gibi Leninizme övgü ve sadakat sözleriyle sürüyor. Elbette, diye devam ediyor yazar, kimse bizim Leninizme gösterdiğimiz sadakati göstermek zorunda değil. *"Ama ısrarlı olacağım başka bir nokta var: Kavramsal sadakat."*

Ve ardından da bu pek etkileyici iddianın anlamı ve açıklaması geliyor:

"Kavramlara sadakat zorunludur.

Sadece anlaşma kolaylığı açısından bile Bolşevik deneyiminden süzülerek gelişmiş olan, çoğunlukla içeriğini Lenin'e borçlu olduğumuz kavramları, özgün içeriğe uygun biçimde kullanmak durumundayız. İstemeyen elbette yeni kavramlar da geliştirmeyi deneyebilir. Ama Lenin'in kavramlarını alayım, içeriklerini ise başkalaştırıyım demek art niyetli değilse cahilce olur."

"Ne yazık ki solda durum kabaca budur!"

İstisna tanımayan bu son genellemeye katılmak bizi zorlayabilir. *"Ama Lenin'in kavramlarını alayım, içeriklerini ise başkalaştırıyım demek art niyetli değilse cahilce olur"* yargısına yürekte katılıyor ve ekliyoruz: Yazık ki başta Aydemir Güler'in kendisi olmak üzere SİP-TKP'de de *"durum kabaca budur."*

Yazarın kendi "durum" tespitinden çıkardığı bir de görev var: *"Demek ki, önce saha temizliği için hatırlatmalarda yarar var."*

"Saha temizliği" kapsamında "yararlı hatırlatmalar"a, yazıda ara başlığa çıkarılan şu tanımla başlanıyor: *"Eşitlerin ittifakı diye bir şey yoktur."* Daha ilk bakışta tanımın kendisinde dikkat çeken bir tuhafılık var. "Eşitler"ın ittifakı olmaz diyebilmek için, önce ittifaka gerekler için "eşit" konular varsaymak gerekir. Fakat ara bölümün toplamından anlıyoruz ki yazar bunun tam tersini anlatmak, yani eşit konum ve kapasitede olmayanların eşit konum ve koşullarda ittifakı da olmaz demek istiyor. Dolayısıyla gerçekte söz konusu olan, eşit konum ve kapasitede olmayanların "hiyerarşik" ittifak iliş-

kileri, ya da yazarın kendi zarif ifadesiyle "ittifak mimarisi"dir.

Peki ama *"İşçiler ve Kürtler"* başlığı taşıyan, dolayısıyla bir sınıfla (üstelik işçi sınıfıyla) karşıt sınıflardan oluşan bir ulusal bütünü ele alan bir metinde neden böyle bir tanımlama üstelik ara başlık üzerinden öne çıkarılır? Toplumun geleceğini temsil eden öncü devrimci bir sınıf elbette ki mevcut siyasal statüsü ne olursa olsun herhangi bir ulusal bütünüle eşit konumda olamaz. Sınıfsal gerçekliğin doğası gereği olamaz. Kastedilen işçi sınıfı ile köylülük ilişkisi de olamaz. Zira köylülük bağımsız ve dolayısıyla "eşit" koşullarda bulunma olanağından yapısal olarak yoksundur.

"Eşitlerin ittifakı" sorununu bir tartışma başlığı haline getirmek ve üstelik de bunu Leninizm üzerine yüksek perdeden iddialar eşliğinde yapmak en yumuşak ifadeyle gülünçtür. Ama ya "işçiler" kodlamasının derinlerinde sol maskeli bir Türk milliyetçiliği saklıysa? Ya ilk bakışta tümüyle anlamsız görünen bu türden bir tanımlama, gerçekte ezen ulus milliyetçiliğinin dizginlenemeyen güdülleri üzerinden başka alanlardaki "eşit" ilişkiler, dolayısıyla da bunların olamayacağı üzerine bazı imalar barındırıyorsa?

Yanıt için kendimizi şimdilik zorlamayalım. "Durum"un gerçekte ne olduğunu anlamak için metnin kendisine daha yakından bakalım.

İTTİFAKLAR İHTİYACI VE MARX-ENGELS

Sunum dolgusu olarak kullanılan pasajları hızla geçebiliriz. Sözü "ittifaklar" bahsine getirmek üzere, özetle anlatılmak istenen şudur: 1848 Haziran'ının ardından büyük bir tarihsel korkuya kapılan burjuvazi kıta çapında devrime ihanet etti, gericiliğe sığındı ve böylece kendi devriminin çözüm bekleyen sorunlarını ortada bırakmış oldu. Fakat burjuvazi böyle davrandı diye de tarihin ilerleyişi duracak değildi. Kendi hedeflerine yürürken onun yapmadığını da yapmak görev ve sorumluluğu bundan böyle artık proletaryanın omuzlarındaydı. Bununla birlikte bu noktada bir güçlük vardı. Güçlük henüz belirgin biçimde geri olan toplumsal koşullar ve dolayısıyla gerçeğinden kaynaklanıyordu. Proletar-

ya kendi toplumsal zayıflığını dengeleyip giderecek ve böylece iktidar yürüyüşünü hızlandıracak müttefikler bulmak, ittifaklar kurmak zorundaydı.

Söz ittifaklar ihtiyacına bağlandığına göre, sonrasını Aydemir Güler'in kendisinden izleyebiliriz:

"İşçi sınıfı 1860'larda yeniden yelkenlerini doldurduğunda mücadele stratejisi 1848'in çocukluk evresine göre ayaklarını çok daha gerçekçi basar toprağa. Birinci Enternasyonal Marksist hareketin emekçi kitleler ve sosyalist gelecek üstünde iddia sahibi başka akımlarla ortak platformu olacaktır. Polemiklerinde Marx ve Engels'in öteki akımları küçük burjuva karakteriyle tanımladıklarını, dolayısıyla işçi sınıfının politik mücadelesinde kimi ittifak dolayımınının, adı açıkça konulmaksızın gündeme alındığını söyleyebiliriz."

Bu bulanık pasajdan ne anlamalıyız? Marx ve Engels'in işçi sınıfının devrimde önderlik kapasitesine ve dolayısıyla kendi dışındaki emekçi sınıfları, elbette özellikle de köylülüğü ardından sürüklemeye yeteneğine düşünsel ve pratik katkısının bu söylenenlerden ibaret olduğunu mu? Ara bölümün konusu tam da bu olduğu halde, yazık ki soruya açık bir yanıt bulamıyoruz. Yazar Marx-Engels döneminde başlayarak, *"hakikaten işçi sınıfı partisi niteliği taşıyan örgütlerin taşıdığı 'sosyal-demokrat' adlandırmasının kendisi bile sosyalizmi ve demokrasiyi hedefleyen dinamikerin biraradaldığını ima"* ettiğini söylemekle yetiniyor ve Lenin'e geçiyor.

Biz Lenin'e geçmekte bu denli acele etmeyelim ve yazarın söylediklerini anlamaya çalışalım. Daha yukarıdaki pasajda, *"kimi ittifak dolayımını"*, Birinci Enternasyonal üzerinden dile getiriliyordu. Az önce aktardığımızda ise *"hakikaten işçi sınıfı partisi"* konumundaki sosyal-demokrat partilerin kendi iç bünyeleri üzerinden aynı şey ima ediliyor. Orak-Çekiç (işçi-köylü ittifakı) yerine Çark-Çekiç (işçi-köylü ittifakı!) amblemini kullanmayı tercih eden bir "sınıf partisi"nin anlayışına pek de uygun bir yorum olmalı bu.

Böylesi bir "ittifak dolayımı", işçi sınıfı hareketinin tarihsel olarak henüz çocukluk aşamasının kaçınılmaz ürünü olarak ortaya çıkan farklı sosyalist mezheplerin (prodoncular, blankiciler, bakuninci-

ler vb.), aynı sınıfsal bünye içinde kendi aralarındaki bir "ittifakı" olmaktan öteye gidemezdi. Fakat bu türden sosyalist mezheplerin kendi aralarında eksiksiz bir ittifakı gerçekleşeydi bile, bu en iyi durumda işçi sınıfının yine kendi sınırlı gücüyle baş başa kalmış olması anlamına gelirdi. Paris Komünü şahsında yaşanan bundan başka nedir ki?

Komün iktidarı, tümü de Paris işçilerinden şu veya bu ölçüde destek alan sosyalist grupların bir ittifakıydı. Ama işte bu gerçek, aynı zamanda Komün'ün bu denli kolay yenilgisinin de temel nedenlerinden biriydi. Paris işçileri taşradan, dolayısıyla köylülüğün emekçi katmalarından herhangi bir destek alamadılar. Bu öteki zayıflıklarla da birleşince, sonuçta yenilgileri kaçınılmaz oldu. Komün yerinde bir tutumla daha ilk adımda köylülere *"Zafirimiz tek umudunuzdur!"* diye seslenmiş, ama yazık ki sesini taşraya duyuramamıştı. Herşeyin çok hızlı yaşandığı o kısıcık tarihi aralıkta duyuramazdı da. Hele de bu çağrının köylülere ulaşması ve dolayısıyla bir köylü ayaklanmasına yol açması korkusuyla, Paris'in işgalci Prusya desteğindeki karşı-devrimci Versay güçleri tarafından boğucu bir kuşatma altında tutulduğu koşullarda.

Ama Komün deneyimi ve ondan en iyi sonuçları sıcağı sıcağına çıkaran Marx'ın eşsiz çalışması, bize işçi-köylü ittifakının, burjuva devriminin bir dizi aşamasından geçmiş Fransa gibi bir ülkede bile taşıdığı çok hayati önemi göstermeye yeterlidir. O Marx ki, 1848'de Alman burjuvazisinin yeni bir Haziran korkusuyla devrime ihanet ettiğinden beri, yeri geldikçe hep de bu gerçek, yani işçi-köylü ittifakı ihtiyacı üzerinde durmuştur.

Ama "saha temizliği" gibi iddialı sözlerle başlanan sunumun bu bölümünde ve üstelik konu tam da bu olduğu halde, Marx-Engels'in ittifaklar konusundaki tutumuyla ilgili herhangi bir "açıklık" göremiyoruz. Aydemir Güler, Marx ve Engels'in daha 1848 fırtınasının hemen ardından başlayarak Engels'in yaşamının son yılına kadar, köylü sorunu, bu sorundan hareketle işçi sınıfının iktidar mücadelesinde köylülüğün desteğini alması ihtiyacı, dolayısıyla da işçi sınıfı önderliğinde bir işçi-köylü ittifakı üzerine ortaya koyduğu onca düşünsel birikime değinmek gereği duymuyor.

LENİN'İN "ÖZGÜN BULUŞU"

Bu anlaşılması güç tutumun açıklamasını az ilerideki şu sözlerde buluyoruz:

"Lenin'in ittifaklar teorisi özgün bir buluştur ve Rusya işçi sınıfının maddi eksiklerini kapatmak için iki yöne bakmaktadır. Birincisi köylülüktür, ikincisi ezilen uluslar."

"Durum" anlaşılması olmalıdır. Proletaryanın güç eksikliği bir gerçektir. Fakat işçi sınıfı hareketinin kendi bünyesindeki farklı eğilimler üzerinden "kimi ittifak dolayimleri"ni dile getirmiş olsalar da, Marx ve Engels'in kendi dönemlerinde bunu telafi etmenin sözü edilebilir bir çözümünü ortaya koyamadıkları da bir başka "gerçek"tir. Bu nedenle olmalı, Lenin'in ittifaklar teorisi "özgün bir buluştur."

Görünürde marksist teoriye katkıları üzerinden Lenin'i yücelten bu sözler, gerçekte Marx ve Engels ile Lenin arasındaki kopmaz bağı ve dolayısıyla sürekliliği inkâr etmek anlamına gelmektedir. Bu ise başta Kautsky olmak üzere İkinci Enternasyonal'in oportünist teorisyenlerinin, onların Rusya'daki uzantısı Menşevik liderlerin (ve bu arada geçmişten bugüne çoğu burjuva marksologların) Lenin'e ve Leninizm'e bakışıdır. Buna göre, Rusya gibi burjuva devrimi aşamasındaki bir toplumda proletaryanın öne çıkarak ve köylülüğü yedeğine alarak burjuvaziye rağmen burjuva demokratik devrimini sonuçlandırması, ardından farklılaşan yeni ittifak ilişkileri içinde sosyalist devrime yönelmesi çizgisinin, yani kesintisiz devrim anlayışının, Marx-Engels'te bir temeli yoktur. Bu Lenin'in, Rusya'ya özgü, dolayısıyla da Rusya'nın geri toplumsal koşullarından bulup çıkardığı, ama Marksizm'den de sapma anlamına gelen bir "özgün buluşu"ndan ibarettir.

Lenin'in iki yöne, bir yandan köylülüğe ve öte yandan ezilen uluslara baktığını söyleyen Aydemir Güler, "çoğunlukla Bolşevik ittifak politikalarının ilk çağrıştırdığı köylülük olmaktadır" diye ekliyor. Biz de ardından ezilen uluslar sorununa dönmek üzere öncelikle köylülüğe bakalım ve Lenin'in köylülüğe ilişkin politikasının "özgün buluş" olup olmadığını anlamaya çalışalım. Bunu yaparken de en sağlam ve en inandırıcı bir tanığa, dosdoğru Lenin'e, onun dolaysız tanıklığına başvuralım.

RUSYA'DA KÖYLÜ SORUNU VE MARKSİST HAREKET

Lenin, 1905 Devrimi günlerinde, yani köylü sorununun, dolayısıyla işçi-köylü ittifakının soyut bir tartışma konusu olmaktan çıkıp hayatın içinde yakıcı bir anlam kazandığı bir sırada kaleme aldığı "Proletarya ve Köylülük" başlıklı makale-

Lenin'in teorik başarısını Marx ve Engels'ten, Leninizmi Marksizmden koparmak her zaman doğrudan ya da dolaylı biçimde burjuvazinin hizmetinde olanların, burjuva marksologların ve oportünistlerin işi olmuştur. 1920'lerin sert ve hararetli tartışmaları içinde troçkist muhalefete karşı Lenin üzerinden "Leninizm"i bayrak edinen Stalin bile özenle böyle bir tutumdan uzak durmuştur.

sinde (25 Kasım 1905), söze şöyle başladı:

"Şu anda, Moskova'da toplanmakta olan Köylü Birliği Kongresi, bir kez daha sosyal-demokratların köylü hareketi karşısındaki tutumları gibi hayati bir sorunu ön plana getirmiş bulunmaktadır. **Bu sorun, Rus marksistleri için program ve taktiklerini saptarken her zaman hayati önem taşımıştır. Emeğin Kurtuluşu Grubu tarafından 1884'te yurtdışında yayınlanan Rus sosyal-demokratlarının ilk program tasarısında bile köylü sorunu üzerinde büyük dikkatle durulmuştur.**

"O zamandan beri, genel sorunları ele alan tek bir belli başlı marksist yapıt olmamıştır ki, ya da tek bir sosyal-demokrat dergi olmamıştır ki, bu konudaki marksist görüş ve sloganları yinelememiş ya da geliştirmemiş olsun, ya da özel durumlara bunları uygulamamış olsun." (İşçi Sınıfı ve Köylülük, Sol Yayınları, 1. Baskı, s.236, vurgular bizim)

RSDİP IV. Birlik Kongresi'ne sunulan, ardından Nisan 1906'da "İşçi Partisinin Tarım Programının Yeniden Gözden Geçirilmesi" başlıklı bir broşür olarak yayınlanan nispeten hacimli incelemesinde ise Lenin, bu kez, o sıralar parti içinde ideolojik hasmı konumundaki Plehanov'a dosdoğru işaret ederek, 1884 tarihli aynı program taslağı ve köylü sorununda onu izleyen sonraki çalışmaları üzerine şunları söylemektedir:

"1884'te Emeğin Kurtuluşu grubunun yayınladığı, Rus sosyal-demokratların ilk program taslağı, 'tarımsal ilişkilerin köklü bir biçimde yeniden gözden geçirilmesi' ve kırsal alanlardaki tüm feodal ilişkilerin kaldırılması istemini içeriyordu. (...)

"Daha sonra Plehanov, gerek Sosyal-Demokrat dergisinde ve gerekse Rusya'nın Çöküşü ve Rusya'da Açığa

Karşı Savaşta Sosyalistlerin Görevleri adlı broşürlerinde, tekrar tekrar ve en etkin sözcüklerle Rusya'daki köylü sorununun önemini büyüklüğünü vurguladı. Gelecek bir demokratik devrimde 'genel yeniden dağıtım'ın bile olanaklı olduğunu ve sosyal-demokratların böyle bir olasılıktan korkmadıklarını ve çekinmediklerini belirtti. (...)

"Sosyal-demokratların bugüne dek savundukları Rusya'da tarım sorununun teorik formüllendirmesinin, hareketin ta başlangıcından bu yana benimsenmiş olduğunu açıkça göstermesi açısından, Plehanov'un bir 'genel yeniden dağıtım'a değinmesinin bizim için özel bir tarihsel önemi vardır." (age, s.243-44)

Plehanov, 1884 yılında Rusya marksistlerinin ilk program taslağını ortaya koyarken ve burada köylü sorununa açık biçimde yer verirken, Lenin henüz yalnızca ondört yaşında kendi halinde bir çocuktur. Ama Plehanov bunu başarmıştı; zira o sıra inanmış, sadık ve son derece yetenekli bir marksistti. Bir dizi konuda olduğu gibi köylü sorununda ve dolayısıyla işçi-köylü ittifakı konusunda da düşüncelerinin kaynağı dolaysız olarak Marksizm, somut olarak Marx ve Engels'in eserleriydi.

Lenin, izleyen yıl sonunda (Kasım-Aralık 1907) kaleme aldığı "1905-1907 İlk Rus Devrimi'nde Sosyal-Demokrasinin Tarım Programı" başlıklı kapsamlı çalışmasında ise, aynı zamanda 1884 programının sınırlılıklarına işaret eder, ama hemen ardından ekler: Bundan daha doğal ne olabilir; o aşamada ancak bu kadarı yapılabildi ve bu kadarı büyük bir başarıydı. Bu başarının, hele de Plehanov'un belli koşullarda pekâlâ "genel yeniden dağıtım"ın da desteklenebileceğine ilişkin görüşlerinin, Rusya'nın mark-

sist devrimci hareketi için çok özel bir "tarihi önemi" olduğunun da altını çizer. (Lenin bunları 1907'de yazıyordu, on yıl sonra Ekim Devrimi bunu öngörmenin tarihsel önemini ve anlamını ortaya koydu. Bolşevikler Sosyalist-Devrimcilerin "genel yeniden dağıtım"ı öngören, fakat bizzat kendileri tarafından Şubat Devrimi sonrasında ortada bırakılan bu programı sahiplenerek, böylece devrimde köylülüğün desteğini kazandılar ve bu sayede iktidara yürüdüler.)

Devamında Lenin bu kez kendisinin de merkezinde olduğu 1903 tarihli tarım programının belirgin yetersizliklerini de ortaya koyar. Bunun da doğal olduğunu, zira o sıra (1903) bu genel ve belli bakımlardan yetersiz düşünceleri olgunlaştırmayı, daha somut, daha belirgin ve daha tam hale getirmeyi olanaklı kılacak bir köylü hareketinin henüz ortada bulunmadığını söyler. (Seçme Eserler, Cilt 3, İnter Yayınları, s.185 vd.)

Peki ama bu durumda köylü sorununda Menşevizmin, dolayısıyla Plehanov'un gitgide Marksizmden yüz çevirmesini nasıl anlamalı ve açıklamalı? Yanıt en sade biçimiyle şudur: Devrim korkusu! Devrim günleri gelip çattığında, marksist olmak iddiasındaki Menşevik liderlerin gerçek devrimciler olmadığı, dolayısıyla da bir devrime sahip çıkmak ve önderlik etmek yeteneğinden yapısal olarak yoksun buldukları açığa çıktı. Lenin'in farkı, dolayısıyla özgünlüğü de, bu alanda kendisini gösterdi.

Bu noktadan devam etmeden önce Aydemir Güler'e dönelim.

DEVİRİM KORKUSU!

"Rusya'da bu ihtiyaç [ittifaklar ihtiyacı] kendini çok daha yakıcı biçimde hissettirir ve tartışılır. Rus muhalif çevrelerinde

işçi sınıfının iktidara yükselmek için burjuvazinin kendi devrimini tamamlaması gerektiği yaygın kabul görüyordu. Bu pozisyonun istisnası, politik düşünür ve eylemci olarak Lenin, hareket olarak sosyal-demokrat partinin Bolşevik kandidate. Ancak Leninist formülün proletarya devrimi ve diktatörlüğünden ibaret bırakılması mümkün olamazdı. Eninde sonunda Batı Avrupa sanayi toplumlarının ve örgütlü işçi sınıflarının yanından bile geçemeyen Rusya'da bu iddia ne gerçekliğe uyardı, ne de ikna edici olabilirdi..."

Üzerinde durmakta olduğumuz "Lenin'in ittifaklar teorisi özgün bir buluştur" iddiası, aktardığımız bu pasajın hemen devamında yer alıyordu.

Rusya devrim tarihine ilişkin gerçeklerin yukarıdaki türden bir sunuluşu, yazık ki, Leninizm'in kavramlarının titiz kullanılması gerektiği öğüdüne ve "saha temizliği" ihtiyacı üzerine o pek iddialı söyleme ağır bir gölge düşürüyor. Zira bu sunuluş tarzıyla, Lenin'in öteki "Rus muhalif çevreleri"nden farkı, "politik bir düşünür" olarak ittifaklar konusunda yaptığı "özgün buluş"ta yatmaktadır. Bu bakış açısı, "Rus muhalif çevreleri" masum kodlaması içinde yer alan Menşevizm'in de mazur gösterilmesi demektir. Aydemir Güler'in öylesine bir anlatım tarzı var ki, adeta aslında olağan beklenti, Rus burjuvazisinin kendi devrimine önderlik etmesiydi ama Lenin yaratıcı "buluş"uyla bu genel eğilimden ayrı düştü demiş oluyor.

Muhalif çevrelerin marksist kanadında beklenti bu olamazdı, olmamalıydı da. Zira marksistler, 1848 Devrimi deneyimlerinden beri burjuvazinin artık kendi devriminin görevlerini bile ortada bırakan bir ihanet içinde olduğunu biliyorlardı. En iyi durumda onun tutumu monarşiden (Rusya'da çarlıktan), Rusya marksistlerinin ifadesiyle 'şipovvari' bir anayasal taviz elde etmekte. Bunu daha 1848 fırtınasının dumanları tütüyorken Marx Alman burjuvazisinin tutumu üzerinden tüm açıklığı ile görmüş ve hemen her marksistin çok iyi bildiği *Burjuvazi ve Karşı-devrim* makalesinde kayıt altına almıştı. Almanya'nın 1848'deki belirgin geri toplumsal koşullarında, Alman burjuvazisine korku salanın hiç de kendi proletaryası değil, fakat tam da Fransız proletaryası, onun 1848'deki ayaklanması olduğuna işaret eder Marx. (Sonraki onyıllar içinde Engels ile birlikte çok daha açık-seçik biçimde söylediklerini şimdilik bir yana bırakalım.)

20. yüzyıla dönülürken Rusya'nın toplumsal koşulları ve Rusya proletaryasının gelişmişlik düzeyi, 1848 Almanya'sı ile kıyaslanamaz ölçüde ileriydi. Lenin, 1905'teki makalelerinden bu farka özellikle ve ısrarla işaret eder. Çünkü bu fark-

ta, Rus burjuvazisinin devrime ihanete neden 1848'in çok çok ilerisine gideceğinin açıklaması saklıdır. Aynı şekilde bu farkta Rusya proletaryasının neden devrimin önderliğini kesin olarak eline alması ve köylülüğü ardına takarak kararlılıkla devrimin zaferine yürümesi gerektiğinin açıklaması saklıdır.

19. yüzyıl Avrupa'sının tarihini iyi kötü bilen ve Marx-Engels'in eserlerini incelemiş olan her Rusya marksistinin bunu anlamasında esaslı bir güçlük yoktu. Ama Aydemir Güler'in, "Rus muhalif çevrelerinde işçi sınıfının iktidara yükselmek için burjuvazinin kendi devrimini tamamlaması gerektiği yaygın kabul görüyordu" iddiası, bu beklentinin bu denli olağanlaştırılması, bir yandan Menşevizmin mazur görülmesi ve öte yandan Lenin'in farkının "buluş" yapma yaratıcılığına indirilmesi anlamına gelmektedir.

Lenin ile Menşevik liderler arasındaki asıl fark, birikim, kavrayış ya da düşünsel yaratıcılık farkı değil fakat gerçekten devrimci olup olamamak sorunuydu. Lenin'in bildiklerini genel olarak onlar da biliyorlardı. Marksizmin yol gösterici, zihin açıcı kaynakları ya da hareket noktaları üzerinden bilmedikleri vardiysa eğer, bunları da Lenin polemiklerinde çok özel bir çabayla onlara hatırlatmaya, ifade uygunsu kafalarına sokmaya çalıştı ama sonuç değişmedi. Çünkü tutumlarının gerisinde ideolojik yanlılığı değil, fakat sosyal gerçekliklerinden kaynaklanan yapısal zaafiyetler vardı.

Menşevik liderler oportünist karakterli orta sınıf aydınlarıydı. Yıllarca devrim lafları ettikleri halde, devrim günleri gelip çattığında, devrime önderlik cesaret ve yeteneğinden yoksun olduklarını ortaya koydular ve ardından bunu teorize etmeye giriştiler. Eski bildiklerini de unutarak tümüyle yeni şeyler söylemeye başladılar. Burjuva ya da küçük-burjuva aydın kimliği, bu gitgide öne çıkan sosyal konum ve karakter, giderek buna uygun düşen yeni bir ideolojik şekillenmede ifadesini buldu.

Lenin'in eski ve yeni *İskra* arasında yaptığı kesin ayırım bu gerçeğin de veciz bir ifadesidir. Lenin'in her zaman hararetle sahiplendiği ve savunduğu eski-*İskra*'nın ideolojik çizgisi ve bunun ürünü düşünsel birikim tümünün ortak eseriydi. Ama yeni-*İskra*'ya geçişle birlikte Menşevizm adım adım bunun reddine yöneldi ve süreç giderek yeni bir ideolojik şekillenmede ifadesini buldu. 1905 Devrimi'nin patlak vermesiyle birlikte konum ve saflar hızla farklı yönlerde netleşti. Devrimin yarattığı açıklıklar üzerinden Lenin daha da ileriye sıçrarken, geriye dönük bir kopuşu yaşayanlar, Plehanov da içinde olmak üzere Menşevik liderler oldular.

Menşevizm ile 1903'te örgütsel sorunlar üzerinden başlamış gibi görünen ayrışmanın tam da 1905'te patlak vermiş bulunan devrim üzerinden hızla devrimin temel sorunları, dolayısıyla köylü sorunu, dolayısıyla işçi-köylü ittifakı, dolayısıyla bu ittifakın devrimdeki başarısını izleyecek devrimci iktidar sorunları üzerine bir ayrışmaya dönüşmesi hiçbir biçimde rastlantı olmadığı gibi, tersine son derece anlamlı ve açıklayıcıdır. Devrimden korkanlar, onu olanaklı kılan sorunlardan, bu sorunların ürünü devrimci enerjiden, bu enerjiyle olanaklı olabilecek devrimci hedeflerden ve elbette bunu olanaklı kılacak yol, yöntem ve araçlardan da uzak durmak zorundadırlar. Menşevik hizip şahsında yaşanan tam olarak buydu.

II. Enternasyonal liderlerinin köylü sorunundaki oportünizminin kaynağı da temelde aynıdır. Devrim korkusu, günü gelip çattığında devrimden yüz çevirme, tarihin sonraki seyrinin en utanç verici örnekler üzerinden kesinleştirdiği gibi, onların da temel özelliği idi. Köylü sorununun, dolayısıyla işçi-köylü ittifakının bazı Avrupa ülkelerinde Rusya'daki kadar yakıcı bir önem taşıması, dolayısıyla köylülüğün Rusya'daki denli güçlü bir devrimci enerji kaynağı olmaması, II. Enternasyonal liderlerinin bu alandaki kaba oportünizmlerini hiçbir biçimde mazur göstermez. Rusya'daki parti içi bölünmede başından itibaren blok halinde Menşevizm'in yanında yer almaları bu açıdan rastlantı değildi. Bunun kaynağı ideolojik ve sınıfsal doku ortaklığıydı.

LENİN'İN DEVRİMCİ YARATICILIĞI

İttifaklar ve dolayısıyla köylü sorunu üzerinden Lenin'de "özgün buluş" arayanlar, Lenin'de asıl özgün olana buradan bakmak zorundadırlar. Lenin, kendini önceleyen düşünsel birikimi siyasal yaşamının ilk anlarından başlayarak geliştirmeye ve zenginleştirmeye çalışmakla kalmadı (bunu yaparken hala sonradan Menşevik olacak olanların yoldaşydı), devrim fırtınası gelip çattığında da devrimin yakıcı sorunlarına bu birikimin gerekleri üzerinden baktı. Stratejisini ve taktiklerini bunun üzerinden kurdu. Hiç de kendi buluşu olmayan işçi-köylü ittifakını yaratıcı bir biçimde geliştirdi ve bunu ittifakın devrimde başarısı durumunda gidip bağlanacağı iktidar ilişkilerinin ne olması gerektiği ile taçlandırdı.

Her büyük devrim deneyimi teoriyi sınar, varsa kusurlarından ve sınırlılıklarından arındırır, böylece güçlendirip zenginleştirir. Bu devrimci teorik gelişmenin mantığında vardır ve Lenin'in bu alandaki başarısı ve katkısı paha biçilmez değerdedir. Ama teorinin, hele de yeni tarihi koşullarda, hele de devrimci ve

karşı-devrimci tarihsel süreçlerin sınıflar mücadelesi zemininde bu biçimde geliştirilip zenginleştirilmesi ile aydın bilgiçliğine özgü "buluş"lar iddiası birbirinden tümüyle farklı şeylerdir.

Buna yalnızca bir örnek vermek istiyoruz. Lenin'in kendi tanıklığı, belli koşullarda ve köylülüğün devrimci enerjisini açığa çıkarmak üzere, gerekirse toprak sorununda "genel yeniden dağıtım" bile desteklemek gerektiği fikrinin Plehanov'a ait olduğunu ortaya koyuyor. Aynı konuda daha sonraki bir tarihte, 1902 Ağustos'unda, Lenin'in kendisi şunları yazıyordu:

"Genel yeniden dağıtım istemi küçük köylü üretiminin genelleştirilmesi ve sürdürülmesine ilişkin gerici ütopyik düşünceleri içerir, ama bunun yanı sıra ('köylülüğün', sosyalist devrimin taşıyıcısı olarak hizmet edebileceği ütopyik fikrine ek olarak) devrimci bir unsur, yani bir köylü ayaklanması yoluyla serflüğün bütün kalıntılarının ortadan silinmesi isteğini de içerir." (İşçi Sınıfı ve Köylülük, s.247)

Sorunlara sınıf mücadelesinin gelişim seyri ve dolayısıyla devrimin zaferinin güvence altına alınması üzerinden olağanüstü bir esneklikle bakmayı başara bildiği içindir ki, 1917 Şubat Devrimi'ni izleyen süreçte ve günü gelip çattığında, Lenin kendi bilimsel tarım programından geri adım atarak, Köylü Temsilcileri tarafından gündeme getirilen ve toprağın "genel yeniden dağıtım" anlamına gelen "242 Köylü Yönergesi'ne destek verdi. Ekim Devrimi'nin zaferinin ardından yayınlanan Toprak Kararnamesi'nde buna özellikle işaret etti.

***

Lenin'in teorik başarısını Marx ve Engels'ten, Leninizmi Marksizmden koparmak her zaman doğrudan ya da dolaylı biçimde burjuvazinin hizmetinde olanların, burjuva marksologların ve oportünistlerin işi olmuştur. 1920'lerin sert ve hararetli tartışmaları içinde troçkist muhalefete karşı Lenin üzerinden "Leninizm"i bayrak edinen Stalin bile özenle böyle bir tutumdan uzak durmuştur. Lenin'in teorik başarısını ve dolayısıyla katkısını, ilkin Marksizmin II. Enternasyonal oportünizmi tarafından unutturulan devrimci özünü ve esaslarını bulup yeniden gün yüzüne çıkarmasına, ve ikinci olarak da, bunu yeni tarihi koşullara, emperyalizm ve proletarya devrimleri çağına, bu arada Rusya devriminin sorunlarına yaratıcı bir biçimde uygulayıp zenginleştirmesine bağlamıştır.

***

"İttifaklar" sorunu kapsamında Lenin'in "baktığı" öteki yönle, asıl konumuzu oluşturan ezilen uluslar sorunuyla devam edeceğiz.

Katledilişinin 38. yılında Necmettin Büyükkaya.../ 1

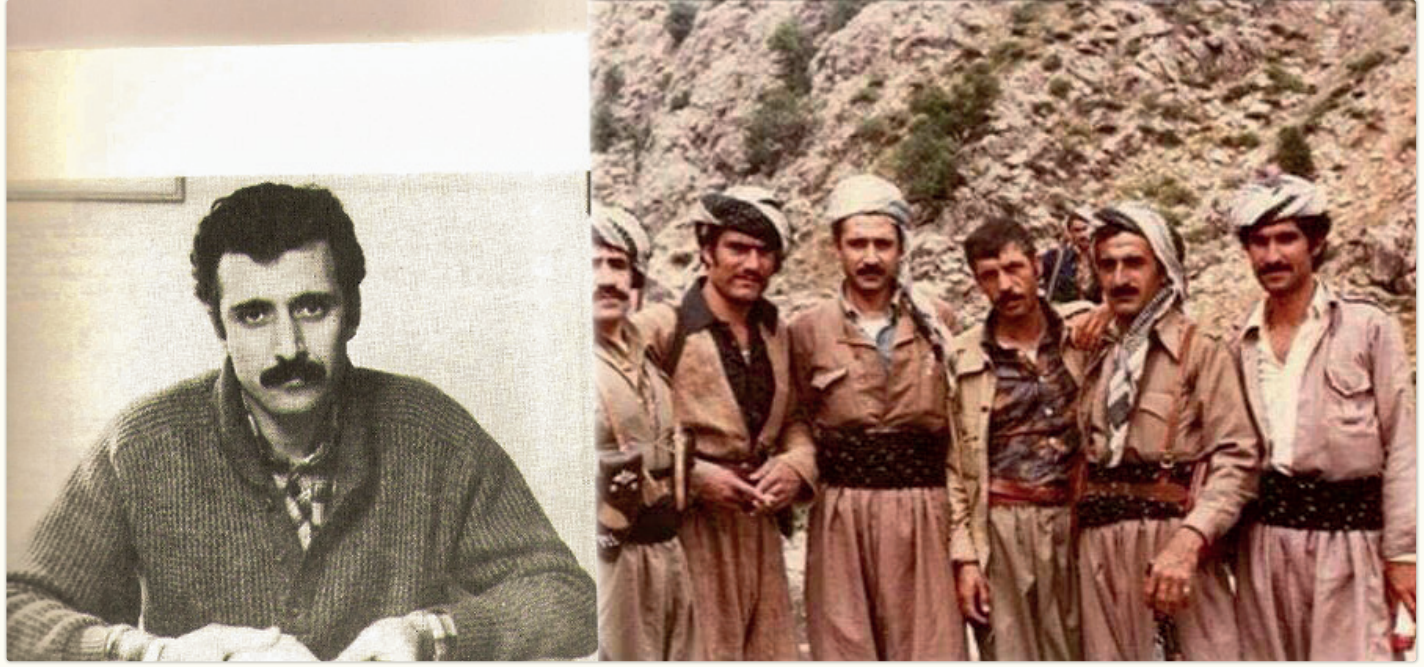
Sınır tanımayan bir dava insanı

Baki Duman

Dr. Şivan çalışması bizi, Kürdistan ve Kürt ulusal davası için çok şey yapmış ama, yakınları dışında, Kürt yurtseverlerinin çok az anlattığı, Kürdistan'ın sınır tanımayan bir özgürlük savaşçısı, bir dava insanı Necmettin Büyükkaya ile tanıştırdı. Bu tanışıklık yeni bir hüznün de nedeni oldu. Çünkü Kürt yurtsever çevreleri Dr. Şivan ve onun devrimci mirası karşısındaki tutumlarının bir benzerini Necmettin Büyükkaya'ya da göstermişlerdi.

Dr. Şivan'ın yarattığı değerleri ve açıklıkları Kürt halkına anlatmak yerine, Kürt ve Türk gericiğinin ısrarla öne çıkardığı "Saitler olayı" gibi yapay bir platformun içinde debelenip durmak, yurtseverlik adına akıl dışıydı. Bu akıl dışı davranışın dışında kalan ve Dr. Şivan ve mirasına devrimci tarzda sahip çıkan ender Kürt devrimcilerinden Necmettin Büyükkaya'nın kendisi de, tıpkı Dr. Şivan gibi unutturulmaya bırakılmıştı. Daha doğru bir ifadeyle, o yalnızca 12 Eylül Diyarbakır 5 No'lu zindanında militan bir devrimci olarak anlatıldı. Oysa Necmettin Büyükkaya hem Kürdistan açısından ve hem de "5 No'lu Cezaevi" denilen cehennemde devrimci duruşu ve yaptıklarıyla Kürdistan davasının ve Kürdistan'daki devrimciliğin bir köşe taşıdır.

Onun neden bir köşetaşı olduğunu yazının ilerleyen bölümlerinde tanıklarının anlatımlarından da göreceğiz. Kısaca şöyle ifade edelim: Kürtlerin bugün sahip olduğu mevzilerde Necmettin Büyükkaya'nın gelecek kuşaklar tarafından minnetle anılacak bir emeği vardır. Bunu atlayıp onu yalnızca 1984 yılında "5 No'lu Cezaevi" denilen cehennemdeki devrimcilerden biri olarak anmak inkarcılık ve vefasızlıktır. Doğan Özgüden'in *Bilim ve Sosyalizm Yayınları* kurucusu Süleyman Ege'nin yaşamını yitirmesi üzerine yaptığı haklı serzenişte ifade ettiği gibi, Türkiye solu ve Kürt yurtseverleri bu konuda maalesef iyi bir geçmişe sahip değiller. Her grup ya da çevre yalnızca kendince kahraman olanı anlatıyor. Hatta kimileri bir zamanların kimi kahramanlarını, sırf kendilerine tutum aldı diye, yok sayabiliyor. Oysa, hangi grup ya da partiden olduğundan bağımsız olarak, ezilenlerin ve emekçilerin davasına mal olmuş kahramanlar vardır. Necmettin Büyükkaya, Kürdistan'ının dört parçasında sınır ta-

nımayan Dr. Şivan devrimciliğinin gerçek temsilcisi olarak böyle bir dava adamıdır. Kendi sözleriyle Necmettin Büyükkaya, marksist-leninist bir komünist olarak insanlığın gerçek kurtuluşunun sosyalizmle mümkün olduğuna inanır. Fakat ona göre, yaşadığı coğrafyada sosyalizme giden yolun olmazsa olmaz ilk aşaması, Kürt milletinin varlığının kabul edilmesi, edilmiyorsa ettirilmesi.

12 EYLÜL DİYARBAKIR CEHENNEMİNDE SONLANAN HAYAT

Necmettin Büyükkaya 24 Ocak 1984 günü Diyarbakır "5 No'lu Cezaevi" denilen zindanda ağır işkenceler sonucu katledilir. Bu kadarı, Kürt basınında da dönem dönem anlatıldığı için, az çok bilinir. Ama onun bu zindana girerken karşılaştığı tablo ile kaldığı birbuçuk yılda yaşadıkları çok az kesim tarafından bilinir.

12 Eylül'ün Diyarbakır zindanı çok yazıldı. Bugüne dek o cehennemi yazanların çoğu, ne yazık ki, daha çok kendi pencerelerinden görünenden söz etti. Bu sınırları sadece Çayan Demirel'in yaptığı *5 No'lu Cezaevi Belgeseli* belli bakımlardan yıktı.

Necmettin Büyükkaya'nın *5 No'lu Cezaevi*'nde yaptıklarının anlamını kavrayabilmek için, tutuklandığında karşılaştığı tablo ile oynadığı rolü bilmek gerekir.

12 Eylül süreciyle birlikte Türkiye'deki bütün hapishanelerde olduğu gibi Diyarbakır'da yeni açılan *5 No'lu Cezaevi*'nde

de bir sindirme operasyonu başlar. Siyasi tutsaklar baskılara tutum alırlar. Kasım 1980'den itibaren baskılar yoğunlaşınca tutsaklar içinde çatlaklar başlar. Mehdi Zana'nın "yapmayın, elinizi verirsiniz kolunuzu kurtaramazsınız" uyarısını, kendi arkadaşları başta olmak üzere, deneyimli Kürt siyasetçileri ve bazı örgüt şefleri dikkate almazlar. Onlara göre, daha ağır yaptırımlarla karşılaşmamak için bir asker uyuabileceği kuralları kabul etmek en akıllıca olanıdır.

Direnış çizgisini yine devrimciler örerler. PKK, Kurtuluş, TIKKO, TDKP, Ala-Rızgari, Devrimci Yol ve Kawa tutsakları direnme kararı alırlar. Direnen 700 kişi hücrelere doldurulur. Yaptırımları kabul eden 300 kişi koşullarda kalır. Direnenlere sistematik işkenceler başlar. Açlık grevinin 45. gününde işkenceli şef Esat Oktay "asker sözü, ölüm orucunu bırakın, normal yaşama geçeceğiz" açıklaması yapar. Açlık grevi biter. Beş gün sonra işkenceli şef "ulan ben allahla pazarlık yapmam" diyerek görülmemiş şiddette bir işkence süreci başlatır. Açlık grevinin zamansız bırakıldığına dönük bir kanaat oluşur. Bu kararı almada etkili olan PKK kadroları eleştirilir. Tutsakların ilişkilerine güvensizlik girer. Tek savunma yolu olan yeniden ölüm orucuna başlamak gündeme bile gelmez. Çözümüne bunun ardından gelir. 1981 Mayıs ayı sonunda işkenceler tutsakları toplu teslim aldıklarını ilan ederler.

Direnış kırıldıktan sonra insan aklının

almayacağı işkenceler başlar. Sürecin başında direniş yanlısı olmayanlar bu kez saldırıların ağırlıklı hedefleri olurlar. Canlı kurbağa yutturma, zorla kusturma, kusmuk ve dışkı yedirme, jop sokma, bot yalatma, makatta sigara söndürme gibi Nazi toplama kamplarında bile pek rastlanmayan yöntemler en çok ve özellikle sürecin başında teslim olanlara uygulanır. Amaç teslimiyeti itirafçılığa dönüştürmektir. Bunun için de yine zayıf halkadan başlarlar. İtirafçılığın ortaya çıkması uzun sürmez.

Mazlum Doğan'ın eylemi itirafçılık dayatmasına karşı ilk çılgıktır. Bedenleri esir alınan ama idealleri yok edilemeyen devrimciler bu çılgılığa karşılık verme sürecine girerler. Dörtler gecesini PKK önderlik kadrolarından Hayri Durmuş ve Kemal Pir'in mahkemede ilan ettiği 14 Temmuz 1982 ölüm orucu süreci izler. PKK davası tutsaklarının o aşamadaki istemleri daha çok savunma hakkı içeriklidir.

Necmettin Büyükkaya, Hayri Durmuş ve Kemal Pir'in ölüm orucunu ilan ettikleri günlerde tutuklanırlar. Necmettin Büyükkaya'nın 5 No'lu cehennemde fark ettiği ilk şey tutsaklar arasındaki dağınıklıktır. Direnişten yana olanlar bile birlik içinde değildiler. Cezaevinin en kalabalık grubu olan PKK'lılar ile diğer gruplar arasındaki ilişkiler ciddi düzeyde yıpranmıştır. Bu işkenceli faşist cezaevi yöneticilerinin işini kolaylaştırmaktadır. Deneyimli bir devrimci olarak Necmettin Büyükkaya'nın misyonu burada devreye girer. Direnen

devrimciler arasında birleştirici olma işlevini üstlenir. Gelişmeler onun başarılı olduğunu ve sonuçta hedefine ulaştığını gösteriyor.

Diyarbakır cehenneminde 1984 yılı Ocak ayında yaşanan direniş, Hayri Durmuşlar'ın ardından başlayan yeniden dirilişin final eylemidir. Necmettin Büyükkaya bu direnişi ören önderlerdendir. 5 No'lu Cezaevi denilen işkence tezgahı tam 32 devrimciyi yutmuş, yüzlercesini sakat bırakmıştır. Ocak 1984 direnişinde ise, 1977 yılı başından itibaren hiçbir ilişkisi kalmadığı halde, örgüt şefi Ömer Çetin'in verdiği bilgilerle Kürdistan İşçi Partisi (KİP-DDKD) davasına dahil edilen Necmettin Büyükkaya, Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi davasından yargılanan Yılmaz Demir, Ala Rızgari davasından yargılanan Remzi Aytürk, PKK davası tutsağı Cemal Arat ve Devrimci Yol davası tutsağı Orhan Keskin ölüm orucu ve ağır işkenceler sonucu yaşamdan koparılmışlardır.

Fakat sonuçta kazanan, bütün ağır bedellere rağmen, devrimci direniş olur. Bunun onuru Kürt ve çeşitli milliyetlerden Türkiyeliler devrimcilere aittir. Necmettin Büyükkaya bir önder olarak rolünü layıkıyla oynamıştır. Nitekim onun o günün koşullarında yaptığı müdahalenin yol açtığı sonuçları farkedene cezaevi müdürü Binbaşı Birol Şen bu nedenle onu tehdit etmiştir: *"Seni araştırdım, sen bu cezaevini bozuyorsun, Ortadoğu'nun en tehlikeli adamısın. Senin kalemini kırdık!"*

Recep Maraşlı'nın facebook sayfasında H. Hayri Aslan'ın anlatımından aktarıldıkları da Necmettin Büyükkaya'nın neyi başardığını ortaya koymaktadır:

"[İdare] direnişin öncüsü durumunda ki tutsakların teslim alınmasına özel bir önem veriyordu. Necmettin Büyükkaya, direnişlerdeki adıyla "ZINARÊ MEZİN", PKK dışındaki Kürt grupları içinde gerek Eylül gerekse Ocak direnişinde öne çıkan ve DDKO'lardan, Dr. Şivan geleneğinden (T-KDP) gelen önemli bir isim olmasıyla da idarenin gözünde 'çıban başlarından biri' olarak gözüküyordu. Büyükkaya hem Kurmanci ve hem de Zazaki'yi biliyordu ve havalandırmalara doğru gür sesiyle bağıarak haberleşmeyi sağladığı gibi, direnişin koordine edilmesi ve moralize edici bir rol üstleniyordu. Bu aynı zamanda cezaevi idaresinin PKK ve dışındaki grupları direnişte birbirinden ayırma politikasını da boşa çıkarmış oluyordu."

Diyarbakır'da yaşanan teslimiyet elbette utanç vericidir ve bu utanç öncelikle sürecin başında sözkonusu tablonun ortaya çıkmasında rol oynayan, "bu kadarından bir şey olmaz" diyen sözümona örgüt şefleri ile Kürt ileri gelenlerine aittir. Ama bu kınama, akıl almaz koşullarda sürdürülen bir direniş

asla gölgelememelidir. "Bir tas çorba için direndiler" suçlaması, hayatlarında tek fiske yemeyen, bir gün bile açlık grevine yatmayanların bayağı suçlamasıdır. Bu direnişteki kollektif ruhu ve fedakarlığı gölgeleyen "sadece bizim grup direndi" inkarcılığı da, *"ben Remzi Aytürk olarak bu genç bedenimi faşist sömürgeci ırkçı T.C Devleti'nin insanlık dışı işkencelerini teşhir etmek ve lanetlemek üzere feda ediyorum. Hiç kimse bunun aksini düşünmemelidir. Ocak Direnişinde de, 5 Eylül Direnişinde de kazandığımız gibi, bunda da başarılan taraf biz tutuklular olmasına destek olmak için ölüyorum. Kahrolsun işkence, kahrolsun sömürgeci TC Devleti, Yaşasın Direniş, insanlık onuru işkenceyi yenecek"* diyen Remzi Aytürk'ün anısına saygısızlıktır.

Ocak direnişinde can veren devrimci yoldaşların yıldönümleri vesilesiyle Diyarbakır zindanında insan onurunu yüceltenlerin anıları önünde saygıyla eğilirken, direnişin önderlerinden Necmettin Büyükkaya'yı, gruplara, partilere ve sınırlara sığmayan özgürlük savaşçısı bir devrimci olarak ayrıca tanıtmak istiyoruz.

NECMETTİN BÜYÜKKAYA

Necmettin Büyükkaya 1943 yılında Siverek'in bir köyünde yoksul bir ailenin çocuğu olarak doğar. İlk ve ortaokulu Siverek'te okur. Lise eğitimine ise Diyarbakır Ziya Gökalp Lisesi'nde başlar. Ama öğrenimini sürdürmek için çalışmak zorundadır. Diyarbakır'da iş bulamadığı için Adana'ya göçer. Eczane çıraklığı ile eğitimini bir arada sürdürür. Ayrıca Çukurova'da pamuğa gider, Güney Sanayi'de gece vardiyasında işçi olur. Bu yıllarda devrimcileşir.

1965-66 öğrenim yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne girer. Bir yıl sonra aynı okula kayıt yaptıran Deniz Gezmiş'in okul arkadaşıdır. Bu yıllardaki tüm önemli öğrenci ve işçi eylemlerinde Necmettin Büyükkaya vardır. Amerikan 6. Filo'sunu protesto eylemlerinde ön sıralardadır. 1968-69 yıllarındaki üniversite işgallerinde Deniz Gezmiş'le birlikte işgal konseyi üyesidir. Alibeyköy Demir Döküm, Sungurlar Kazan ve Gamak Motor fabrikası grev ve işgallerinde işçileri destekleyen gençler arasındadır. 15-16 Haziran büyük işçi gösterilerine Sağmalcılar-Topkapı bölgesinden katılır.

Necmettin Büyükkaya 1966 yılında TİP'e, 1967 yılında da Fikir Kulüpleri Federasyonu'na üye olur. 1969 yılında İstanbul DDKO kurulduğunda kendisi başkanıdır. DDKO başkanı olduğu günlerde kuruluş çalışmasını tamamlayan Devrimci Kadınlar Birliği'ne, dayanışma amacıyla, derneğin bir odasını tahsis eder.

12 Mart dönemini Yılmaz Güney'in yardımıyla yakalanmadan atlatır ve

Ömer Özsekmenler'le birlikte sınırı geçerek Güney'e gider. Dr. Şivan'la buluşması böylece gerçekleşir. Aslında Dr. Şivan 1970 yılında Necmettin Büyükkaya ile görüşerek onu T-KDP'nin kuruluşuna dahil etmek ister. Fakat aradaki kişi bu işi aksatır ve buluşma sağlanmaz. Necmettin Büyükkaya 10 Temmuz 1971 günü parti yemini ederek T-KDP'ye üye olur. Ettiği yeminin devrimci ruhuna ömrünün sonuna kadar sadık kalır.

Henüz çiçeği burnunda bir parti üyesi olarak kaldıkları kamp Barzani güçlerinin saldırısına uğrar ve partinin önderi Dr. Şivan ile iki MK üyesi Bruska ve Çeko tutuklanırlar ve ardından katledilirler. Yeni biri olduğu için ortama henüz hakim olmakla birlikte, elinden geldiğince kimi belgeleri kurtarmaya çalışır. Bruska'nın oğlu Kawa (Eren) henüz çok küçüktür. Bruska'tan yadigar Kawa'yı bağrına basar, yemeğini onunla paylaşır. Yaramazlık yaptı diye Kawa'yı tokatlayan birini düelloya davet eder.

Güney'den ayrılmak zorunda kaldığında, baskında kurtardıklarını gizlediği yerden çıkartarak sırtlar ve Kawa'yla birlikte Batı Kürdistan'a geçer. Kawa yol boyunca Neco amcasının omuzlarındadır. Fakat tam sınırı geçerken onu kucağına alır. Eğer arkadan ateş edilirse böylece Kawa'ya siper olacaktır. Kawa, Neco amcasının bu davranışını hep hatırlar. Necmettin Büyükkaya Kawa ve Dr. Şivan'ın çocuklarını asla unutmaz. Öldürüldüğünü öğrendiğinde, Dr. Şivan'ın eşi İsmet Özevcek "Şivan'ı bir kez daha katlettiler" diyecektir.

Suriye'ye geçtikten sonra bir dönem, yeni bir yol bulup partisine sahip çıkmak için Filistin, Ürdün, Avrupa ve Güney Kürdistan arasında mekik dokur. Dışişleri kampından kurtardıklarının bir kısmını Suriye'de Ömer Çetin'e teslim eder. Fakat bunu yapmakla iyi yaptığından emin değildir. Çünkü Dr. Şivan'ın tutuklandığı ilk günlerin ardından Ömer Çetin'de bir gariplik olduğunu farkeder ama bunu anlamlandıramaz. Nazmi Balkaç'ın Barzani, MİT ve T-KDP ile üçlü çalıştığını da en erken o farkeder. 1973 yılından itibaren onun devrimci saflardan uzak tutulmasına çalışır. (Nazmi Balkaç, Orhan Kotan üzerinden yeniden partiye sızmaya çalışır. Son çare olarak Kemal Burkay'la ilişki kurar. Kendisinin T-KDP ile bir ilişkisi kalmadığı halde Burkay'a T-KDP'ye başkan olmasını önerir. Muhtemelen böylece T-KDP'ye dönüş yolunu açmaya çalışır.)

Necmettin Büyükkaya 1974 yılında Kuzey'e geri döner. T-KDP'nin yeniden toparlanması döneminde örgütün fiili önderi durumundadır. İlk toparlanmanın ardından kimi geçici yol arkadaşlarıyla yolunu ayırır. Kısa bir süre sonra Ömer Çetin'in parti MK'sında bir ekip oluştur-

duğunu ve partiyi tasfiyeye götürmek istediğini fark eder. Bunu Urfa-Siverek ve Dersim sorumlularıyla paylaşır. Bu tartışmanın devamı o günlerde gelmez çünkü Güney Kürdistan'dan kendilerine acil yardım talebi ulaşır.

BARZANİ SİLAH BIRAKIYOR, YNK SAVAŞIYOR

'70'li yılların ortasına gelindiğinde, Kürdistan'ın Güney parçasındaki Kürtler 1958 yılından beri sürdürdükleri mücadeleleri ile önemli mevziler kazanırlar. Sovyetler Birliği'nin Baas rejimini Kürtlerle iyi geçinmeye zorlamasının bir payı olsa da, Kürtler bu mevzileri kendi özgüleriyle verdikleri mücadelelerle elde ederler. Kürtlerin Baas rejimiyle çatışmalı olduğu süreçte yardımların aktığı tek kanal İran sınırındır. Baas rejimiyle çekişmeli olan İran Şahı Güney Kürtlerini kendi amacı için kullanmaya çalışır ve bu nedenle sınırı onların kullanımına açık tutar. Güney Kürtlerinin bazı mevziler kazanmaya başladığını gören İran Şahı, bunun Doğu Kürdistan'a etkisini önlemek için, Amerika'nın da teşvik ve zorlamasıyla, 1975 Mart'ında Baas rejimiyle Kürtlere karşı *Cezayir Antlaşması'nı* imzalar. Bunun sonuçları Kürt direnişi için tam bir felaket olur. Kürtlere yardımlar bir anda bıçak gibi kesilir. İran sınırı kapatılır. Irak Baas rejimi İran Şahı'yla yaptığı anlaşmanın verdiği özgüvenle Kürtlerin üzerine yürür. Uzun yıllar boyunca kendi özgücülle direnen ve düşmanıya baş edebilen bir hareket, 1972 yılından beri kendini tümüyle ABD-Şah desteğine uyarladığı için, bu destek kesilince boşluğa düşer. Barzani mücadelenin bittiğini ilan eder ve silah bırakır.

Bu büyük bir yıkımı beraberinde getirir. Barzani liderliğindeki KDP bölünür. Bu bölünmeden çıkan gruplardan marksist-leninist ideolojiye sahip olduğunu söyleyen Şahap Şıx Nuri önderliğindeki KOMELA, Kürt yurtseverleri Celal Talabani önderliğindeki Bizuti Nawa ve Ömer Debabe önderliğindeki Xeta Gişti grupları, silahlı mücadeleyi sürdürmek üzere *Yekiti Niştımani* Kürdistan (YNK) (Kürdistan Yurtseverler Birliği) adıyla Talabani liderliğinde birleşme ve savaş sürdürme kararı alırlar. Kuzeyli Kürt gruplarından da yardım talep edilir.

AĞA ÇOCUKLARI ARKADAN VURUR!

YNK'nın Kuzey'de temasa geçtiği örgütlerden biri Dr. Şivan'ın partisinden devamı olan T-KDP olur. Necmettin Büyükkaya (Salah) bu partinin yöneticilerinden biridir. Zazaca, Yukarı Kurmanci ve Aşağı Kurmanciyi (Soranca) iyi konuşan, Zazaca ve Kurmanciyi iyi yazanlardan biri olarak görüşmelere Necmettin Büyükkaya gider. Güney'in birlik hareketi her türlü

desteğe şiddetle ihtiyaç duymaktadır. Sınırları aşarak ulaştırılması gereken silahlardan erzak teminine, ilaç yardımından yaralıların tedavi edilebileceği mekanların sağlanmasına kadar.

Ömer Çetin'in başında olduğu Merkez Komitesi'nin direncini kıran Necmettin Büyükkaya istenilen yardımların örgütlenmesini bizzat kendisi üstlenir ve bunu bir dönem sürdürür. Fakat Dr. Şivan şahsında parti önderliğinin imha edilmesine karşı gösterilen suskunluk, sonrasını izleyen atalet ve kimi parti yöneticilerinin devrimcilikte kabul edilemez yaşam tarzı, partide zaten var olan ama bir dönemdir ertelenen tartışmaları yeniden alevlendirir. Bu tartışmaların bir uzantısı olarak Ömer Çetin ve ekibi olanakların sınırlı olduğunu, yardımın daha fazla sürdürülemeyeceğini belirtirler. MK çoğunluğu KYB'ye yardım yapamayacakları görüşünde birleşir. Necmettin Büyükkaya bu tutumu T-KDP'yi işlevsizleştirme çabası olarak değerlendirir. Hatta sonraları "Ömer Çetin'e yardımları durdurması için talimat geldi" diye yorumlar. Peşmerge'yi yalnız bırakmak onları dağlarda ölüme terk etmektir. Neye mal olursa olsun, Güney'deki savaşa seyirci kalmamak konusunda çok kararlıdır. MK kararına rağmen yardımı sürdürmek için kolları sıvar ve yanına aldığı genç bir Kürt yurtsever ile yeni yollar arar. Çok geçmeden kendince bir yardım ekibi örgütler. İşin başına kendisi geçer. Ona göre savaşta Peşmerge ile ortak mücadele o gün için en öncelikli görevdir. Bu savaştan kaçan yurtsever ve devrimci değildir.

Necmettin Büyükkaya'nın Güney'deki savaşın yoğunluğunu yaşadığı günlerde ağa çocuğu Ömer Çetin ve arkadaşları ondan kurtulmanın yolunu bulurlar. Yaptığı işin deşifre olma riskini ona karşı kullanırlar. Onun işi gizli tutmasını bir fırsata çevirirler. Altıtan alta "Neco mücadeleyi bıraktı, kaçakçılık yapıyor" karalamasıyla onu arkadan vururlar. Necmettin Büyükkaya'ya göre Ömer Çetin'in kuyruğu Şivan olayından itibaren Barzani çetesinin elindedir. Irak'lı devrimcilerden aldığı bilgiye göre ise, Baas rejimi YNK'ya yardımı kesmeleri karşılığında Ömer Çetin ve ekibine yüklüce para vermiştir. Bu nedenlerle ağa çocuklarının yaptığı işe şaşırılmaz. Onu asıl üzen binlerce militanın kolayca aldatılmış olmasıdır.

Dr. Şivan'ın kurduğu, Necmettin Büyükkaya'nın toparlanmasına önderlik ettiği T-KDP'li binlerce militan ve sempatan gerçekten de Necmettin Büyükkaya ve ekibinin yaptıklarını bilmezler. Ömer Çetin ve ekibinin karalama çabaları karşısında Necmettin Büyükkaya'nın eli kolu, yaptığı işin deşifre olmaması kaygısıyla bağlıdır.

(Devam edecek...)

Joe Biden:

Rusya'ya karşı tutumda NATO'da çatlak var

ABD Başkanı Joe Biden'ın 'komuta ettiği' batılı emperyalist kampın 'Rusya'yı kuşatma' politikasının son dönemde daha saldırgan daha pervasız olduğu gözleniyordu. Bu politikaya sert yanıtlar veren Vladimir Putin yönetimi ise savaş aygıtı NATO'nun Rusya kapılarına dayanmasına seyirci kalmayacağını Biden'le müttefiklerine sık sık hatırlatıyordu. ABD-NATO savaş güçlerinin Karadeniz'de cirit atması, Ukrayna'daki kukla rejimi kullanarak Rusya'yı tehdit etmesi, Putin yönetiminin karşı tehdidiyle yanıtlanınca gerilim daha da arttı. Ancak tehditler, karşı tehditler devam ederken taraflar "diplomatik" bir çözüme ulaşmak için görüşmelere devam ediyor.

Rusya'nın Ukrayna'yı işgal edeceği yönünde propagandayı iyiden iyiye körükleyen ABD ile ortakları, bu varsayım üzerinden tehdit dozunu arttırarak, işi savaş ihtimaline kadar vardırıdılar. Covid-19 pandemisi, iklim sorunu, küresel ısınma, nükleer silahlar, sosyal eşitsizlik, açlık gibi sorunlar derinleşip yerkürede yaşamı tehdit eden boyuta varmışken, Joe Biden ve avaneleri ABD'nin emperyalist hegemon güç olmaya devam ettiğini ispatlama derdine düştüler. Kuşatmaya karşılık Putin yönetimi ise, "kırımızı çizgileri"nin aşılmasını yönünde uyarılar yaparak karşılık veriyor. Bu kar-

şıklı restleşme gerilimi doruk noktasına tırmandırmış görünüyor.

Son olarak yaptığı açıklamada ABD emperyalizminin şefi J. Biden, Rusya'nın "Ukrayna'ya gireceğine inandığını" söyledi ancak "küçük bir istila" olması durumunda NATO'nun nasıl karşılık vereceği konusunda anlaşmazlık olduğunu itiraf etti. Bu açıklama, Biden'ın AB'deki "ortaklarını" istediği çizgiye çekme gücünden yoksun olduğunun itirafı olarak değerlendirildi. AB şefleri arada bir "keskin" açıklamalar yapsa da çoğunun Rusya ile çatışmaya niyeti olmadığı görülüyor. Nitekim Biden'ın itirafları, NATO'nun sergilediği "birlik" görüntüsünün kof olduğunu gözler önüne serdi.

ABD Başkanı'nın itirafı bazı spekülasyonlara neden oldu. Kiev'deki işbirlikçi rejim hayal kırıklığını dile getirirken, "acil" bir açıklama yapan Beyaz Saray

sözcüsü Jen Psaki, "Rus güçlerinin sınır ötesi herhangi bir hareketinin bir işgal olarak değerlendirileceğini" ileri sürdü. Biden'ın çatlak itirafına karşılık Psaki, "ABD ile müttefiklerinin hızlı, ağır ve birlik içinde bir yanıt vereceğini" iddia etti.

ALMANYA-RUSYA GÖRÜŞMESİ

Bu gelişmeler olurken, Almanya Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock Rus mevkidaşı ile görüşüyordu. Ortak basın toplantısı düzenleyen iki bakan, Rusya ile Almanya arasında son günlerde yaşanan gerilimi hafiflettiler. Aynı anda yaşanan bu iki olay, ABD emperyalizminin AB şeflerini Rusya ile çatıştırmaya politikasının pek karşılık bulmadığını gözler önüne seriyor. Yüksek perdeden Rusya'yı hedef alan laflar sarf etmeleri bu durumu değiştirmiyor.

Almanya'dan Rusya'ya tehdit, İngiltere'den Ukrayna'ya asker

Batılı emperyalistler ile Rusya arasındaki Ukrayna krizinde "diplomasi trafiği" sonrasında da gerilim düşmüyor. ABD'den farklı olarak Rusya ile karşılıklı daha fazla işbirliğine sahip Almanya'dan da Rusya'ya yönelik diplomatik "tehditler" art arda geldi.

Yeşiller partili Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock, "gerilimin tırmanması" koşulunu öne sürerek doğalgaz projelerine karşı önlemler alınacağı açıklamasıyla Rusya'ya yaptırım tehdidinde bulunmuştu.

Almanya'nın SPD'li Başbakanı Olaf Scholz ise "Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı durumunda" Kuzey Akım 2 projesini durdurma tehdidinde bulundu. NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg ile gö-

rüşen Almanya Başbakanı, "Ukrayna'ya askeri müdahale olması durumunda ödenecek yüksek bir bedel olacağı ve her şeyin tartışılması gerektiği açık" ifadelerini kullanırken, Ukrayna'ya saldırırsa Rusya'nın "ciddi siyasi, ekonomik ve mali sonuçlarla karşılaşacağını" iddia etti. Kuzey Akım 2 projesini durdurma tehdidinde bulunan Scholz, bununla birlikte NATO'nun Ukrayna'ya askeri yardım yapıp yapmayacağı sorusuna yanıt vermedi. Rusya'nın Ukrayna sınırındaki asker sayısını azaltmasını buyuran emperyalist şef, Rusya ile "yapıcı ve istikrarlı ilişki" temennisini dile getirdi.

Almanya ve ABD geçen yıl Kuzey Akım 2'ye yönelik yaklaşımlarını ortaklaştırma anlaşmasına varmıştı ancak

ABD'nin projeden duyduğu rahatsızlığa karşın Rusya'yla ortak projeye karşı herhangi bir uygulama olmadı.

İNGİLTERE UKRAYNA'YA ASKER VE FÜZE GÖNDERİYOR

Öte yandan NATO ülkelerinden İngiltere Ukrayna'ya askeri yardım gönderdiklerini açıkladı. Birleşik Krallık Savunma Bakanı Ben Wallace tarafından yapılan açıklamada, Rusya tarafından Ukrayna'nın "işgal edilebileceği" iddiasında bulunuldu. Ukrayna'ya, "küçük bir grup askerin" yanı sıra kısa menzilli tanksavar füze gönderileceği öne sürüldü. Askerlerin Ukrayna askerlerini eğitmek için gönderileceği ifade ediliyor.

Kazakistan'da petrol işçilerinin direnişi devam ediyor

Kazakistan'da işçi sınıfının ateşini yaktığı ve vahşi bir devlet terörü ile bastırılan direniş çeşitli biçimlerde devam ediyor. Janaozen kentindeki Burgılau petrol kuyularında sondaj yapan MH Industry şirketinde çalışan petrol işçileri devlet başkanına çağrı yaparak şirketin acilen kamulaştırması talebini yükselttiler. Sondaj işçileri farklı tarihlerde birçok direnişe imza atmış, katliamlara maruz kalmışlardı.

Kazakistan Sosyalist Hareketi'nin, Janartu sendikası ile birlikte işçilerin grevini tereddütsüz desteklediğini ilan ettiği açıklamaya göre, 2007'deki özelleştirme ile sondaj işçilerinin özelleştirilen firmaya geçirildikleri ve o tarihten bu yana maaşların ödenmesinde düzensizliklerin yaşandığı, şirkette keyfiliğin ve hukuksuzların hüküm sürdüğü belirtildi.

Kazakistan Sosyalist Hareketi'nin açıklamasında, binlerce işçinin çalıştığı işyerinde 2008'den bu yana sayısız grev örgütlendiği belirtiliyor. Ancak ilk defa işçilerin kontrolünde bir kamulaştırma talebi öne sürülüyor. Gaz ve petrol arama endüstrisinde yardımcı hizmetlerde çalışan yüzbinlerce işçi özelleştirmeler sonucu kapitalist tekellere peşkeş çekilen firmalarda maaş ve sosyal haklar yönünden benzer sorunları yaşıyorlar. Bu yüzden Burgılau işçilerinin söz konusu hareketi sadece Janaozen kenti için de-

ğil, bütün Batı Kazakistan için simgesel önem arz ediyor. Açıklamaya göre, işçiler kamulaştırma talebinin yanında sendikacıların kovuşturulmasına son verilmesi talebini de öne sürüyorlar. Sermayedar ise grevcilerle herhangi bir diyaloga girmeyi reddediyor. Bunun sonucunda işçiler Devlet Başkanı Kasım Cömert Tokayev'e taleplerini ilettiler.

Emperyalist ülkelerin tekelleri tarafından ele geçirilen ve özelleştirilen bu işletmelerdeki işçilerin bu eyleminin ve taleplerinin son derece büyük önem arz ettiğine dikkat çekilen açıklamada, tıpkı 2011'deki 8 aylık Magnistau petrol işçileri grevinde olduğu gibi kamulaştırma sloganının tekrar yükseldiğine vurgu yapıldı. Açıklamada ArcelorMittal Temirtau, Eurasia Group, Kazakhmys şirketlerine ait bulunan metalürji, maden sahaları ve maden ocaklarının işletilmesi ve yönetiminin kamuya devredilmesi talebi de dile getirildi. Ayrıca işçilerin mücadelesinin desteklenmesi için her türlü desteğin verilmesi gerektiği vurgulandı.

Janaozen kentindeki petrol işçilerinin direnişi, Kazakistan işçi sınıfının henüz son sözünü söylemediğini göstermektedir. Ayrıca bu direniş, gelecek günlerde bizzat işçi sınıfının önderlik edeceği nice direnişleri müjdelemesi açısından büyük bir önem taşımaktadır.

İngiltere: Dışarıda militarizm içeride polis devleti!

İngiltere'nin devlet politikasını iki şey karakterize ediyor, dışarıda daha çok militarizm, içeride ise polis yasalarının genişletilmesi.

Boris Johnson başkanlığındaki muhafazakar hükümet, son yıllarda ülkeyi sarsan iklim ve ırkçılık karşıtı protesto hareketlerini bastırmak için "Polis, Suç ve Ceza Mahkemeleri yasa"larının içeriğini sertleştirerek kapsamını genişletmek istiyor. Tasarlanan yasa polislerin yetkilerini genişleterek örneğin "aşırı" gürültü, trafiğin tıkanması veya alışveriş merkezlerinde "ciddi aksama" "riski" görmesi durumunda polise, "gösteri yapma özgürlüğünü" kısıtlama hakkı veriyor.

Yasa tasarısının Salı gecesi üst mecliste görüşülmesi sırasında sokak hareketlerinin de etkisiyle yasa taslağındaki birkaç paragraf muhalefet tarafından reddedildi. İçişleri Bakanı Priti Patel ise bu ret nedeniyle muhalefeti "vandalları ve gangsterleri" savunmakla suçladı. Türkiye'deki mevkidaşı Soylu'nun ve faşist rejimin düzen muhalefeti hedef almasını anımsatan Patel'in bu çıkışı, burjuva muhalefete dahi tahammülsüzlüğün dışı vurumu oldu.

TASARIYA TEPKİ VE ELEŞTİRİLER

"Tasarıyı öldür" anlamına gelen "Kill the Bill" şiarı altında binlerce insanın katıldığı yaygın protesto eylemele-

rinden birinde konuşan İşçi Partisi'nin eski Başkanı Jeremy Corbyn, tasarının "Britanya'daki herkesin yetkisizleştirilmesini" hedeflediğini söyledi.

Lordlar Kamarası Üyesi John Hendy, Salı günü *Morning Star*, gazetesine yaptığı açıklamada, "gürültü" çıkaran ve özellikle "rahatsızlığa" neden olan grev gözcülerinin de tedbirlerden etkilenebileceğini söyleyerek "Karar verme polisin inisiyatifinde olacaktır" dedi.

Temel eleştirilerde, yasanın belirsiz bir şekilde formüle edilerek, acil durumlarda kolluk ve istihbarat teşküllerinin yetkilerinin sınırlarının açık bırakıldığı ve bunun hukuksuz adımların önünü açacağı endişesi dile getiriliyor.

Öte yandan, İngiliz emperyalizminin içeride hayata geçirdiği bu "polis devleti" uygulamalarını, dışarıda NATO'nun savaş politikalarının "öncülüğünü" üstlenen adımlar tamamlıyor. Birleşik Krallık Savunma Bakanı Ben Wallace Ukrayna'ya, "küçük bir grup askerin" yanı sıra tanksavar gönderileceğine dair geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamayla bu adımları duyurmuştu.

İçeride/dışarıda savaş ve saldırganlık anlamına gelen ve birbirini tamamlayan bu adımlar, batının kapitalist metropollerinde burjuva gericiğinin gücünü gözler önüne sererken, bu gerici rüzgarının daha sert estirileceğine de işaret ediyor.

Küresel sermayenin “Küresel Riskler Raporu”

Dünya Ekonomik Forumu (WEF) olarak bilinen, kapitalist-emperyalist devlet temsilcileri ve ideologlarının yılda bir defa bir araya geldiği zirve öncesi “Küresel Riskler Raporu” yayınlanır ve ardından da zirvede bir araya gelinirdi. Aynı gelenek bu yıl bir farkla yine tekrarlandı. Zirve pandemi nedeniyle ertelendi. Ancak Davos zirvesini düzenleyen WEF, Dünya Bankası ve IMF ile birlikte 11 Şubat’ta 2022 yılının “Küresel Riskler Raporu”nu yayınladı.

Söz konusu rapor, dünyanın geleceğini tehdit eden veya edebilecek risklerle ilgili kapsamlı bir araştırmayı içeriyor. 117 sayfadan oluşan rapor, olan, olabilecek ve olasılık dahilindeki riskleri ele alıyor. Raporda her yıl olduğu gibi bu yıl da küresel risklerle ilgili olarak konunun uzmanları ile görüşmelere ve anketlere yer verilmiş. Bu yılki raporda bin civarında “küresel uzman ve liderle” yapılan görüşmeler yer alıyor. Ayrıca anketlere yansımada da 12 binden fazla lider ve uzmanın görüşlerinden de yararlandığı belirtiliyor. Raporun verilerinde 10 küresel risk öne çıkıyor: “İklim için eyleme geçme başarısızlığı”, “Aşırı hava koşulları”, “Biyo çeşitliliğin kaybolması”, “Sosyal uyumun aşınması”, “Yaşam için gerekli koşulları elde etmeye yönelik krizler”, “Bulaşıcı hastalıklar”, “İnsanın çevreye verdiği zarar”, “Doğal kaynak krizleri”, “Borç krizleri” ve “Jeo-ekonomik zorluklar”.

Yapılan çalışmalarda pandeminin, önümüzdeki 10 yıl içinde hangi risklerin gerçekleşmesinin daha olası olduğuna dair algıyı değiştirmiş olduğu görülüyor. Siber ve veri güvenliği ile ilgili endişelerin yerini pandemi sonrasında iklim ve toplumsal endişeler almış bulunuyor.

AŞI EŞİTSİZLİĞİ

WEF’in raporu aşı eşitsizliğiyle ilgili istatistiklerle başlıyor. Raporda, aşı eşitsizliği ve bunun sonucunda ortaya çıkan eşitsiz ekonomik toparlanma oranları, sosyal kırılmalar ve jeopolitik gerilimler bir arada ele alınıyor. Verilen bilgilere göre, dünya nüfusunun yüzde 20’sini barındıran en yoksul 52 ülkede nüfusun sadece yüzde 6’sı aşılanabilmiş. Gelişmekte olan ekonomilerin (Çin hariç) pandemi öncesi beklenen gayri safi yurtiçi hasıla büyümesinde yüzde 5,5 düşüş beklenir-

WEF’in “Küresel Riskler Raporu” küresel sermayeden ve küresel kapitalizmden ayrı ele alınamaz. Rapor- da risklere ve kaynağına işaret edilmekle birlikte, “çözümün” yine de bu sistemde olduğu algısının yaratılması çabası, sermayenin tekelci medyasının “dünyayı nasıl algılamamız gerektiğine ve tek tip bir insan yaratma” çabasına örnektir. Buna inanmayanların sayısı her geçen gün daha da kabarıyor ve bu, WEF’in raporunda da kendisine yer buluyor.

ken, bu, yüzde 1 civarında artmış. Buna paralel olarak yoksul ülkelerde düşüş artmış ve küresel yoksulluk da artış kaydetmiş. Bu artış ve düşüş, küresel gelir eşitsizliğini derinleştirmiş durumda.

Raporda, “Ortaya çıkan küresel farklılık, ortak zorlukların üstesinden gelmek için gereken koordinasyonu sağlamayı zorlaştırarak sınırlar içinde ve ötesinde gerilimler yaratacak” deniliyor. “Sosyal uyumsuzluk artışı, geçim krizleri, ruh sağlığının bozulması” biçimindeki toplumsal risklerin, pandemiyle beraber “derinleşen riskler” olduğu belirtiliyor.

Raporda yer verilen ilgi çekici bir başka bilgiye göre, ankete katılanların sadece yüzde 16’sı dünyanın geleceği hakkında iyimser ve sadece yüzde 11’i küresel bir toparlanmanın olacağına inanıyor.

Ekolojik sorunların mevcut sistem içerisinde çözülmesinin bir hayal olduğu itiraf ediliyor ve bu rapora şöyle yansıyor: “10 yıllık bir sürede, ekolojik riskler ve iklim daha büyük endişe yaratıyor.

Ekolojik sorunları düzeltmedeki başarısızlık, aşırı hava koşulları ve biyo-çeşitlilik kaybı, en ciddi üç risk” olarak öne çıkıyor.

Ankete katılanlar, “önümüzdeki 10 yıl içinde borç krizleri ve jeo-ekonomik çatışmaların en ciddi riskler arasında olduğunu” belirtiyorlar. Zenginlerin daha zengin, fakirlerin daha fakirleşmesi, pandeminin ekonomik yansımaları olarak ortaya çıktı. WEF’in raporuna da yansıdığı kadarı ile, sadece 2020 yılında 34 milyon insan savaş, iç savaş ve “doğal afetler” nedeniyle yaşam alanlarını terk etmek zorunda kaldı.

Hali hazırda toplumları zorlayan eşitsizliklerin önümüzdeki süreçte daha da artması bekleniyor. Salgın öncesine kıyasla, ek olarak 51 milyondan fazla insanın aşırı yoksulluğa düşeceği tahmin ediliyor. Toplumlarda artan kutuplaşma ve öfke “en büyük risk” olarak tanımlanıyor.

Rapor, “Sosyal uyumsuzluk artışı, G20’den Arjantin, Fransa, Almanya, Meksika ve Güney Afrika da dahil olmak

üzere, 31 ülkede en önemli kısa vadeli tehdittir” görüşüne yer veriyor.

Rapora göre “Sağlıklı çevre politikalarına acele bir geçiş, karbon salınımının yoğun olduğu sektörlerde ani bir işsizlik artışı yaratacak. Sıfır karbon salınımı amacına dengeli bir şekilde ulaşmak ise 2050 yılına kadar sürecek.”

WEF’in raporunda sıralanan risklerin mevcut “sistem içerisinde çözülmesinin bir hayal olduğu” söylenmekle beraber, sonuçta “çözümün” yine de bu sistem dışı olmayacağı algısı yaratılmak isteniyor.

“KÜRESEL ZORBALIK”

Marksist yazar Noam Chomsky, küreselleşmeyi “uluslararasılaşmanın genişlemesi ve kurumsal zorbalık” diye tanımlıyor. Küreselleşme ile ulaşılmak istenen hedefin tek tip bir insan yaratmak olduğuna işaret eden Chomsky, bu hedefe varmada medyanın rolüne de değiniyor. Tekelci medyanın “dünyayı nasıl algılamamız gerektiğine ve tek tip bir insan

yaratma" çabasına değindikten sonra, "küreselleşmenin global kurumsal kapitalizmden ayrı ele alınamayacağını" ifade ediyor. "Kurumsal zorbalık" terimiyle bu sürecin sistemli ve bilinçli bir şekilde yönetildiğine dikkat çekiyor.

Bu nedendir ki küreselleşme olgusu bugün hala en çok tartışılan konuların başında gelmektedir. Yokluk, yoksulluk, savaşlar, iç savaşlar, ekolojik dengelerin bozulması vs.nin sermayenin küreselleşmesiyle bir arada tartışılıyor olması tesadüfi değil. Küreselleşme ekonomik temelli bir kavram olmasına rağmen, sosyal, siyasal, kültürel vb. bir dizi boyutu ile tartışılıyor olması, küreselleşmenin insan hayatının her aşamasına müdahale eden özelliğinden kaynaklanmaktadır. Küreselleşme, kapitalizminin bir tür kendisini "yenileme" ve mümkün olduğunca yayılma ve pazarını genişletme çabasıdır.

WEF'in "Küresel Riskler Raporu" küresel sermayeden ve küresel kapitalizmden ayrı ele alınamaz. Raporda risklere ve kaynağına işaret edilmekle birlikte, "çözümün" yine de bu sistemde olduğu algısının yaratılması çabası, sermayenin tekeli medyasının "dünyayı nasıl algılamamız gerektiğine ve tek tip bir insan yaratma" çabasına örnektir.

ALGI VE GERÇEKLER

Uluslararası yardım kuruluşu Oxfam'ın "Açlık Virüsü Çoğalıyor" adlı raporunda yer alan verilere göre, kıtlık ve benzeri koşulların altı kat arttığı ve dünya genelinde her bir dakikada 11 kişinin açlık nedeniyle öldüğü belirtiliyor. Her bir dakikada ortalama 7 kişi Covid-19'dan ölürken, açlıktan 11 kişi ölüyor.

İklim krizi ve koronavirüs salgını küresel gıda fiyatlarında yüzde 40'lık bir artışa neden oldu. Bununla beraber salgının başından bu yana küresel çapta askeri harcamalar 51 milyar dolarlık bir artış gösterdi. Bu miktar, Birleşmiş Milletler'in (BM) açlıkla mücadelede ihtiyaç duyduğu miktardan en az 6 kat fazlasına teka-bül ediyor.

Savaş, iç savaş ve çatışma bölgelerinde yaşayan yaklaşık 100 milyon insan açlık tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor ve açlık adeta bir savaş silahı olarak kullanılıyor. Sağlık, iklim, açlık ve gıda güvenliği WEF, Oxfam ve BM gibi sermayenin çeşitli kuruluşlarının raporlarına "en başta gelen riskler" olarak yansıyor. Kapitalizmin, neden olduğu bu "en başta gelen riskleri" çözmesini beklemek, kendi deyimleri ile "hayal" olur.

Tüm sorunlar ve bu sorunların kaynağının sistem olduğu gerçeği ortadayken, çözümün yine de sistemde olduğuna inananların sayısı her geçen gün daha da kabarıyor ve bu, WEF'in raporunda da kendisine yer buluyor.

AB'den nükleere ve doğalgaza "yeşil" sertifika!

AB Komisyonu "sürdürülebilirlik taksonomisi" kapsamında, 31 Aralık'ta aldığı kararda, yeni nükleer santrallerin en son standartları karşılamaları halinde ve doğalgazla çalışan elektrik santrallerin de belirli koşullar altında "yeşil" ve "çevre dostu" olarak sınıflandırılacağı açıkladı.

Konsey Başkanlığı'na önceliklerini sunan Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un 18 Ocak günü AB Parlamentosu'nu ziyaret etmesini protesto etmek için Strasbourg'daki AP önünde eylem yapıldı. Nükleer karşıtı çevre aktivistleri yeşil duman, nükleer atık ve gaz varilleriyle nükleer atığa karşı koruyucu giysiler ve gaz maskeleri giyinerek AB'nin çevre düşmanı politikalarını protesto etti.

Komisyonun aldığı karar çevre komitelerinin bu hafta başlarında yayınladıkları bir mektupla protesto etmelerini hiçe sayan AB, bu türden değişikliklerde uyguladığı dört haftalık prosedürü çiğneyerek itirazlar için 21 Ocak'ı son gün olarak belirledi.

"MACRON NÜKLEER ENDÜSTRİSİ İÇİN PARA TOPLAMAKLA MEŞGUL"

Protesto eylemi düzenleyen nükleer karşıtı kuruluşlardan "Broadcast"ın aktivisti Julian Bothe *Jungewelt* gazetesine

yaptığı açıklamada, "Lobicilik ve Macron'un nükleer enerjiyi yeşil ve sürdürülebilir olarak sınıflandırmaya yönelik özel taahhüdü nedeniyle" kararın alındığına dikkat çekti. Bothe, Macron'un "nükleer enerjinin iklim hedeflerine ulaşmak için çok önemli olduğu" argümanının mantıksız olduğunu söyleyerek "Fransa Cumhurbaşkanı iklimle değil, ülkesinin hasta ve tamamen borçlu nükleer endüstrisi için para toplamakla ilgileniyor" diye ekledi.

Nükleer enerjinin AB tarafından sürdürülebilir olarak sınıflandırılmasının sadece Macron'a "teşekkür" olmadığını belirten Bothe, yeni Alman hükümetinin de burada bir sorumluluğu olduğunu ifade ederek şunu belirtti:

"Almanya'nın gazın taksonomiye dahil edilmesinden çıkarı vardı. Sonunda, Fransa ve Almanya arasında hem gazı hem de nükleeri sınıflandırmaya sokmak için bu anlaşma yapıldı."

ALMANYA'NIN YEŞİLLER PARTİLİ ÇEVRE BAKANI'NIN SAHTEKARLIĞI

"Trafik lambası" koalisyonun ortaklarından Yeşiller partisinden Almanya Çevre Bakanı Steffi Lemke geçen hafta Almanya'nın AB'nin nükleer enerji öne-risine karşı "açık bir hayır" oyu kullanacağını iddia etmişti.

Taksonomi kuralları yılın başında yayınlanmadan önce, yeni federal hükümetin Brüksel'i etkileme fırsatı ve zamanı olmasına karşın, trafik lambası koalisyonu, taslak versiyonda nükleer ve doğalgaza karşı aldığı tutumu nihai versiyonda değiştirerek itirazını geri çekmişti. Hükümetin resmi yazışmalarında yer alan bu gerçekler basında da paylaşıldı.

Böylece, sözde "savaş karşıtı" ve "çevre dostu" geçinen Yeşiller partisinden olan Almanya Çevre Bakanı Steffi Lemke'nin ikiyüzlülüğü açık biçimde gözler önüne serilirken, gösterdiği "öfke" (!) de sahtekarlığının dışa vurumu oldu.

AB planlarını engellemek için 20 üye devletin Brüksel tarafından önerilen sınıflandırmaya karşı oy kullanması gerekiyor. Ancak ikisinden birini isteyen yeterince devletin olduğunu gözeten AB, nükleer enerji ve doğalgaz "lobisi"nden kapitalistlerin ve işbirlikçilerinin baskısıyla ikisini bir paket olarak oylamaya sunma kararı aldı.

Fransa'nın nükleer santralleriyle Almanya'nın doğalgazla çalışan elektrik santrallerinden tüten yeşil (!) dumanlar bundan böyle Avrupa'yı "yeşile boyayarak", insanlığı iklim değişikliği belasından "korumaya" emanet edilecektir!

Mesleki eğitime yönelik hamlelerin ardı arkası kesilmiyor

Sermaye devletin mesleki eğitime dair gerçekleştirdiği proje ve yatırımların ardı arkası kesilmiyor. Bundan birkaç ay önce "Mesleki eğitimde 1000 okul 50 Ar-Ge Merkezi'nin Açılış Töreni"nde bir konuşma gerçekleştiren AKP şefi Erdoğan, mesleki eğitim merkezleri konusunda iki yeni düzenleme yapacaklarını duyurmuştu. Düzenlemelerden ilki, "Mesleki eğitim merkezlerine devam eden öğrencilerin 4 yıl boyunca aldıkları ücretlerin işveren üzerindeki yükünü tamamen kaldıracağız" denilerek açıklanmıştı. İkinci düzenleme ise, mesleki eğitim merkezlerinde son sınıfa kalfa olarak devam eden öğrencilerin aldıkları ücretlerin düzenlenmesine ilişkin.*

10 Ocak'ta ise, Millî Eğitim Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın iş birliği ile Organize Sanayi Bölgeleri Mesleki Eğitim Merkezleri Projesi'nin açılış etkinliği gerçekleştirildi. Erdoğan'ın konuşmasının ardından Erzurum 1. Organize Sanayi Bölgesi, Konya 1. Organize Sanayi Bölgesi ve İstanbul Tuzla Organize Sanayi Bölgesi'ne canlı bağlantılar yapılarak açılışlar gerçekleştirildi. Projenin açılış etkinliğinde yapılan konuşmalarda önceden vad edilen adımların ve kanun değişikliğinin tamamlandığı bildirildi. Sermayedarların sırtındaki "yükün" yani öğrencilerin alacakları maaşın geliri ise işsizlik sigortası fonundan karşılanacak.

Türlü demagojik cümlelerin sıralandığı Erdoğan'ın konuşmasının özü, işçi-emekçi çocuklarının eğitimden uzaklaştırılacağı, çocuk işçiliğinin yaygınlaştırılıp yasallaştırarak sermayedarlara ucuz ve nitelikli işgücü sağlanacağı bir ilanıydı. "Çırak kalfa ve usta yetiştiren mesleki eğitim merkezlerimiz, ecdadımızın ahilik kültürünün bir mirasıdır. Hükümet olarak özgün, modern ve yenilikçi projelerle bu güzel mirasımızı korumaya ve zenginleştirmeye gayret ediyoruz." diyen AKP şefi, kalfalık yeterliliğini kazanan 12. sınıf öğrencilerine asgari ücretin yarısı kadar, yani 2 bin 126 lira ödeme yapılacağını, işletmelerce üstlenilecek bu ücretlerin tamamının devlet katkısı olarak karşılanacağını, ayrıca öğrencilerin iş kazalarına ve meslek hastalıklarına karşı sigortalarının yapılacağını "müjde"ledi. Erdoğan, mesleki eğitime ilişkin hedeflerini ise, "Kanun

değişikliği öncesinde 159 bin olan mesleki eğitim merkezlerindeki öğrenci sayısının 250 bine ulaştı. Yıl sonuna kadar 1 milyon gencimizi mesleki eğitim merkezimize dâhil ederek istihdamlarını sağlamayı hedefliyoruz." sözleriyle dile getirdi.

Mesleki eğitim merkezlerinde ve meslek liselerinde eğitim gören öğrenciler hem okul içerisindeki atölyelerde hem de staj ya da mesleki eğitim adı altında çalıştıkları işletmelerde normal bir işçiden farklı çalıştırılmıyor. Ancak tüm bu sürecin "eğitim" adı altında sürdürülmesi sömürünün üstünü kapatmaya yetmiyor. Tüm bunlara rağmen özellikle mesleki eğitim merkezlerinde neredeyse okul yüzü göremeyen gençlere asgari ücretten de düşük maaş verilirken, yeni düzenleme ile asgari ücretin yarısı kadar maaş verileceği -bu da sadece 12. sınıflar için geçerli- büyük bir müjde olarak lanse ediliyor.

Büyük bir övgü ile bahsedilen çırak-kalfa-usta sıfatlarının ise gerçekte ne olduğunu gayet iyi biliyoruz. "Çıraklık" ve "kalfalık" gibi kategoriler Orta Çağ'dan günümüze kadar gelen sömürü biçimleridir. Tüm bu "statüler" çocuk işçiliğinin meşrulaştırılmasıdır. Bu uygulamalar çocukların istismar edilmesinin önünü açmaktadır. "Ortaokul mezunlarının" zorunlu ortaöğretim yerine "meslek kazandırma" projelerine yönlendirilmesinden söz edilmesi, keza "Artık yeni paradigmadaki sektör temsilcileri mezunları beklemiyor, mezunlar, eğitim sürecine aktif bir şekilde katılıyor" gibi ifadeler ise açık bir şekilde yoksul işçi ve emekçi çocuklarının okuldan uzaklaştırılıp sermayeye ucuz işgücü haline getirilmek istenmesidir. Nitekim 1 milyon genci istihdam adı altında çocuk işçiliğe sürükleyeceklerini açık bir şekilde itiraf ediyorlar.

Erdoğan sözlerinin devamında mesleki eğitim merkezlerini daha da cazip gösterebilmek için çıraklık sistemini ör-

gün ve zorunlu eğitim kapsamına aldıklarını, buralarda eğitim gören çırak, kalfa ve ustaların da lise mezunu sayılmalarının önündeki engelleri kaldırdıklarını vurguluyor. Hazırladıkları tüm bütçelerde aslan payının eğitime ayrıldığını da sözlerine ekliyor Erdoğan. Aslan payı eğitime değil, eğitimde imam hatiplere ve meslek liselerine ayrılıyor. Eğitimin diğer kademeleri ve alanları ise adeta ya kendi hallerine ya da protokoller ile cemaat ve tarikatlara terk edilmiş vaziyette.

Eğitim kurumlarını birer işletme, öğrencileri ise ya müşteri ve işçi gibi görüyor sermaye devleti. Bu gerçeği Millî Eğitim Bakanlığı'nın ya da Mesleki Eğitim Merkezi'nin internet sitelerine girerek anında görebilmek mümkün. Çünkü bu sitelerde eğitime dair içeriklerden ziyade meslek liselerinde kırılan üretim rekorlarının haberleri daha fazla yer alıyor. Nitekim Erdoğan da konuşmasını buna değinmeden bitiremiyor: "Döner sermaye kapsamında yapılan üretimden öğrencilerimiz ve öğretmenlerimiz de önemli miktarda pay aldılar. Bugün itibarıyla 2020 yılına göre gelirlerimiz salgın sürecine rağmen yüzde 131 artarak 1 milyar 162 milyon lira seviyesine ulaştı. Bu yıl için 1,5 milyar liralık bir gelir rakamı hedefliyoruz, mesleki eğitim gören tüm öğrencilerimizin okurken en az asgari ücret kadar gelir elde edebilmelerini sağlama-yı da amaçlıyoruz."

Okullar onların gözünde adeta birer fabrika. Eğitimde belirledikleri çita ise daha fazla kar elde etmek. Okurken öğrencilere gelir sağlama düşüncesi ise öncelikli olarak neyin hedeflendiğinin bir göstergesi. Öğrencileri staj için farklı işletmelere yönlendirmeden, henüz sıralarının başındayken nasıl sömürebileceklerinin derdindeler. Bu vaatler ile işçi-emekçi çocukları için bir "altın bilezik" olarak görülen meslek liselerinin cazibesi arttırılmak isteniyor.

Erdoğan konuşmasında göreve gel-

dikleri ilk senelere atfta bulunarak, "... emeklilerimizden gençlerimize kadar toplumumuzun tüm kesimleri âdeta kan ağlıyordu. Hemen kolları sıvadık ve milletimize Türkiye'yi dört ana sütun üzerinde yükseltme sözü verdik. Bunların da eğitim, sağlık, adalet ve emniyet olduğunu ifade ettik. Milletimize olan diğer taahhütlerimiz gibi hamdolsun bu sözümüze de hep sadık kaldık." yalanını da savurdu. Yani tüm toplum ile bir kez daha alay etti. Evet, hemen kolları sıvadılar ve daha kötü günleri öğretmenlere, öğrencilere, emeklilere sağlamak için büyük bir özveri ile çalıştılar...

Trajikomik söylemler bunlarla da sınırlı kalmıyor ve ekliyor Erdoğan: "Evlatlarımıza kendilerini korkusuzca ifade edebilecekleri, ideallerinin peşinden gidebilecekleri, hayallerini özgürce geliştirebilecekleri imkânlar sunulmadı." AKP'nin öğrencilere sunduğu imkan ise sınıfında çay fırlatan öğrencilere soruşturmalar açmak, her türlü söz, basın ve ifade özgürlüğünü kısıtlamak... Değil hayallerini özgürce gerçekleştirmek, tüm yoksullar gibi yarınını göremeyen ve gelecek kaygısı içerisinde intihara sürüklenen gençler gün gibi karşılarında dururken pişkince bu cümleleri sarf edebiliyorlar.

Erdoğan ayrıca "Açacağımız uluslararası mesleki ve teknik Anadolu liseleri ile hem kendi evlatlarımıza yeni ufuklar kazandıracak hem de gönül coğrafyamızdan gelecek gençlere mesleki eğitim imkânı sağlayacağız. Uluslararası Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri Projesimizin şimdiden hayırlı olmasını diliyorum, projede emeği geçenleri tebrik ediyorum." diyerek, yeni bir projelerinin olduğunu açıkladı. Hiçbir detay belirtmeden yalnızca projenin ismine bakarak mesleki eğitimde neler olacağını anlamak bir yandan zor, bir yandan değil. Projenin genel hatları bilinmese de şunu iyi biliyoruz ki bütün projelerde olduğu gibi hiç kuşkusuz buradaki amaç da eğitimin sermayedarların istek ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirilmeye devam edilmesi ve çocuk işçiliğinin önünün açılmasıdır.

M. NEVRA

* Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiler için: www.kizilbayrak60.net/ana-sayfa/haber/guncel/mesleki-egitim-merkezi-cocuk-emeqi-somurusunun-yasal-kilifi

24 Ocak Kararları, 12 Eylül ve AKP

Kapitalizmin dönemsel ve aşılması- na muktedir olunmayan yapısal krizleri döne döne emekçilere fatura edilerek ötelenmektedir. Bu öteleme emekçi sınıfların çok yönlü yıkımıyla mümkün olmaktadır. Kapitalizmin milyonlarca evsiz ve işsiz yarattığı 1929 bunalımı on yıllık bir aradan sonra beraberinde emperyalist paylaşım savaşlarını getirdi. Dünya toprakları ve emek gücü yeni biçimlerde tekrardan yağmaladı. 1970'lere gelindiğinde dünya sistemi yine bir daralma ve krize girdi, acı reçeteler hazırlandı, bunlar polis rejimleriyle, darbelerle ha-

yata geçirildi. 2008'de Amerika'da patlak veren mortgage krizi ise tüm dünyayı pençesine alan küresel bir krize dönüştü. Tüm dünya emekçilerine bir kez daha ağır yaşam ve çalışma koşulları dayatıldı.

Krizler daim olsa da kapitalistler süregelen krizlere karşı tüm örgütlülükleriyle seferber olup süreci kendi lehlerine çevirmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Yeni yöntemler geliştirerek çürümüş sistemi ayakta tutmaya çabalyorlar. 1980'lerde bunun adı "neoliberal politikalar"dı. Sovyetler tehdidi nedeniyle kapitalistlerin başvurmak zorunda kaldığı

sosyal devlet uygulamaları, bu süreçte terkedilmeye başlandı. Neoliberalizm denilen yeni modelle kapitalist piyasa her türlü frenleyici etkiden arındırılmaya çalışıldı.

Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası, OECD gibi emperyalist kurum ve kuruluşlar, bir dizi ülke için kapitalist istikrar programları hazırladı. Türkiye için hazırlanan programın adı "24 Ocak Kararları"ydı. 24 Ocak Kararları Türkiye'nin küresel sermaye ve ekonomiyle bütünleşmesine dönük bir adımdı.

Neoliberal düzenin tesis edilmesinde Türkiye için hazırlanan 24 Ocak Kararları, emekçi sınıflara çok yönlü saldırılardan oluşuyordu. Sistemin aktörleri için bu güçlerin bertaraf edilmesi şarttı. Kapitalistler, "istikrar" için öncelikle işçi ve emekçilerin örgütlülüklerini dağıtmaya, toplumsal muhalefeti bastırmaya yöneldi. ABD'nin "Bizim çocuklar yaptı" dediği 12 Eylül Askeri darbesi tam da bunun ifadesi oldu. ABD öncülüğündeki darbeye tutuklamalar, işkenceler, katliamlar devreye sokuldu. İlerici-devrimci güçlere, işçi sınıfına ve örgütlülüklerine dönük azgın bir saldırı başlatıldı. Öncü kesimlere yönelik devlet terörü, dinci-gerici politikalara hız verilmesi, cemaat ve tarikatlara geniş alanlar açılması yeni dünya düzenini tesis etmede köşe taşları yapıldı. 24 Ocak İstikrar Programı işte bu karşı devrimci güçlerin açtığı yolda uygulanabildi.

Dinci-muhafazakar kesimlerin sözcülerinden Turgut Özal'ın görevlendirildiği bu programla kamunun tasfiyesi, yerli

ve yabancı sermaye yatırımlarının teşvik edilmesi, kâr transferlerinin kolaylaştırılması gibi bir dizi adım atıldı. Kamu İktisadi Teşekkülleri özelleştirildi. Ücretlilerin maaşları düşürüldü. Sendikal faaliyetler, grev ve toplu sözleşme yasaklandı. Kurlsız, güvencesiz çalışma biçimleri yaygınlaştı. İşçi ve emekçiler katlanarak büyüyen dış borçlar altında ezildiler. Kapitalizmin istikrar adımı çok uzun sürmedi. İlerleyen yıllarda krizler patlak vermeye devam etti. 1994, 2000 ve 2001 krizleri neoliberal politikaların iflasının bir göstergesiydi.

Bugüne bakıldığında, 24 Ocak politikaları ve 12 Eylül faşist darbe icraatları, bizzat 12 Eylül'ün düzlediği zeminde palazlandırılıp iş başına getirilen ve 20 yıldır iktidarda bulunan dinci-gerici AKP iktidarı tarafından sürdürülmektedir. Sermayenin demir yumruğu dinci-faşist rejim işçi sınıfına kölelik koşullarını dayatmakta, faşist baskı ve zoru devreye sokmaktadır. 20 yıllık sömürü politikalarının sonucu olarak gelinen noktada kitleler nezdinde artık inandırıcılığı tartışılabilir hale gelmiştir.

AKP-Erdoğan iktidarını tarihin çöplüğüne atmak yakıcı bir görev olarak işçi sınıfı ve emekçilerin önünde durmaktadır. Emperyalist politikaların bir ürünü ve Türk burjuvazisinin icracısı konumundaki AKP'nin toplumsal-siyasal yaşamın her alanından silinip süpürülmesi ise ancak işçi sınıfının ve emekçi kesimlerin bağımsız, devrimci sınıf birliği ve mücadelesiyle mümkün olacaktır.

S. GÜL

Esnek değil güvenceli çalışmak istiyoruz!

Ülkemizde pandemi ile birlikte derinleşen bir ekonomik kriz ile karşı karşıyayız. Yaşanan tüm sorunlardan olduğu gibi krizden de en fazla biz kadın işçiler etkileniyoruz. Pandeminin en yoğun dönemlerindeki uygulamalardan özellikle biz kadın işçiler çok fazla etkilendik. İktidar, patronları her türlü korurken, biz işçi ve emekçiler fabrikalarda ölüme terk edildik. Patronların her türlü yasadışı uygulamalarıyla karşı karşıya kaldık, kalmaya da devam ediyoruz.

Pandemi döneminde işten çıkarılma yasak denildi, ilk işten çıkarılan biz olduk. Ücretsiz izin, kısa çalışma ödeneği gibi uygulamalar da ilkin biz kadın işçileri vurdu. Bununla yetinmeyen patronlar, biz kadınların haklarını ödememek için bizleri keyfi olarak Kod 29 ile işten çıkarttılar.

Pandemi sürecinde yaşadığımız sorunların sürdüğü yetmezmiş gibi bir de yeni sorunlar yaşıyoruz. Pandemi ko-

şulları biz işçi ve emekçilerin artık yeni yaşam biçimi olmuş durumda. İktidar ve patronlar pandemi yokmuş gibi davranarak bizlerin sağlığını hiçe sayıyorlar. Bununla birlikte ülkede derinleşen ekonomik krizin en büyük sıkıntılarını yaşayan da yine biz işçi ve emekçileriz. Krizin faturası bizlere ödetiliyor. Biz işçi ve emekçi kadınların payına ise fabrikalarda ve işletmelerde daha fazla sömürülmek düşüyor ve bu sömürü katmerli halde devam ediyor.

Biz işçi ve emekçi kadınlar fabrikalarda ve işletmelerde esnek çalışmayla karşı karşıya kalıyoruz. İş görüşmelerine gittiğimiz zaman neredeyse tüm patronlar esnek çalışma dayatmaya çalışıyorlar. "Size asgari ücret vereceğiz, zaten asgari ücret bayağı yükseldi" diyorlar. Utanmadan da "Gün boyu buradasın zaten, masrafın da olmayacak." diyorlar. Bizleri işyerlerine hapsedtiklerini açıkça itiraf etmiş oluyorlar. "Yol-yemek de veriyoru-

ruz" deyip, ücretli kölelik sistemini tam anlamıyla dayatmaya çalışıyorlar.

İş ilanlarına baktığımızda çoğunda esnek çalışma istendiğini görüyoruz. Esnek çalışma dedikleri şey, verilen maaşın asgari ücretin bile çok altında kaldığı, uzun ve belirsiz saatlerde bir çalışma düzeni oluyor. Esnek çalışmanın amacı daha az ücretle daha fazla iş yaptırmaktır. Patronlar bu şekilde daha fazla kârlar elde ediyorlar.

İşsizlik bu kadar artmışken bir iş ilanına binlerce kişi başvuru yapıyor. Patronlar bunu kullanarak esnek çalışmayı her yerde yaygınlaştırmaya çalışıyorlar. Bizlere "Koşulları beğenmezseniz sırada bir sürü işsiz var" diyorlar.

Haftalık çalışma saatlerinden çok daha fazla saat çalışıyoruz. Çalışma saatlerimiz patronlar tarafından keyfi şekilde uzatılıyor. Devlet tarafından denetimler yapılmıyor. Denetleme yapılsa da her şey görmezden geliniyor.

Yoğun çalışma saatleri dayatılan biz kadınlar üzerindeki iş yükü bitmiyor. Evde temizlik, yemek ve çocuk bakımı da biz kadınların üzerine kalıyor. Biz kadınların yaşadıkları bunlarla da sınırlı kalmıyor. Evde, işyerinde taciz, baskı ve mobbing ile de karşı karşıya kalıyoruz. Aslında uzun çalışma saatleri ve ev işleri kadınlara yönelik farklı bir şiddet anlamına geliyor. Özellikle biz çalışan kadınların tüm hayatı iş ve yemek, temizlik, bulaşık çocuk bakımı arasında kalıyor. Bu yükler bizleri sosyal hayattan yoksun bırakıyor.

Biz işçi emekçi kadınlar birlik olursak, haksızlıklara karşı birlikte mücadele edersek geleceğimizi ve insani çalışma koşullarını kazanabiliriz. Bizlerin yapması gereken örgütlü bir şekilde hareket etmektir. Patronların boyunduruğu altında kalmamalıyız. Bizlerin gücü üretimden gelir, biz varsak patronlar var. Korkacağımız ve kaybedeceğimiz hiçbir şey yok. Her şeyden önce kendimize güvenmeliyiz. Geleceğimizi kazanmak ellerimizdedir.

KÜÇÜKÇEKMECE'DEN BİR KADIN İŞÇİ

28 Kanunisanı'yi unutma!

Mustafa Suphi ve yoldaşları
mücadelemizde yaşıyor!

*Yangınlara fazla bakan gözler yaşarmaz
Alın kızıl yıldızlı baş secdeye varmaz
Dövüşenler ölenlerin tutmaz yasını
Yine fakat bir yıldırım zulmeti yırtsa
Sağır göğün koinundaki çanı haykırtsa
Anıyoruz göğsünüzün son sayhasını
Eski cihan yeni cihan önünde eğil!
Aramızdan birkaç yoldaş ayırmak değil,
Her ne yapsan varacağız emelimize!
Karadeniz... bunu duysun derinliklerin:
O ateşli göğüsleri delen hançerin
Kabzasını alacağız biz elimize!*

NAZİM HİKMET

